

Bomenbeheerplan

2016 - 2030

gemeente
Zuidplas

Bomenwacht
NEDERLAND

OPDRACHTGEVER

PROJECTCODE

16091

DATUM

24 oktober 2016

STATUS

Definitief

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding.....	1
1.2 Doelstelling.....	1
1.3 Kaders en reikwijdte	2
1.4 Leeswijzer	2
2. Differentiatie beheer naar status.....	5
2.1 Statuscategorieën.....	5
2.2 Speerpunten & beheerkeuzes - categorieën.....	6
2.3 Speerpunten & beheerkeuzes - wijkniveau.....	9
3. Kengetallen bomenbestand	11
3.1 Huidig bomenbestand	11
3.2 Huidige beheervormen.....	15
3.3 Klachten, meldingen	17
4. Algemene kwaliteitseisen	19
4.1 Wet natuurbescherming	19
4.2 Kwaliteitscriteria boomverzorging	19
4.3 Kwaliteitsborging boomdata	20
5. Regulier onderhoud.....	21
5.1 Gebiedsverdeling.....	21
5.2 Jaarplanning	23
5.3 Boomveiligheidsonderzoek	23
5.4 Bomenpaspoort	24
5.5 Normen	25
5.6 Kwaliteitscontroles	26
5.7 Vervanging bomen.....	26
6. Incidenteel onderhoud	29
6.1 Calamiteiten	29
6.2 Ziekten en plagen	29
6.3 Overlast.....	29
6.4 Interdisciplinair overleg	30
7. Communicatie inwoners	33
7.1 Informatie cyclisch bomenbeheer.....	33
7.2 Communicatie waardevolle bomen	33
7.3 Communicatie overlastbeperking	33
7.4 Communicatie ingrepen	34
7.5 Inwonersparticipatie.....	34
Bijlagen.....	37

1. INLEIDING

Het voorliggende Bomenbeheerplan 2016 - 2030 vormt een leidraad voor het beheer van de gemeentelijke bomen op hoofdlijnen (tactisch document). Het geeft handvatten voor de communicatie over bomen tussen bestuurders, uitvoerders en inwoners. Daarnaast is het een toetsinstrument voor specifieke beheerkeuzes en onderhoudsactiviteiten aan bomen.

Onderdeel van het beheerplan is het onderhoudsplan: een concreet uitvoeringsplan dat een overzicht biedt van de diverse aan bomen te verrichten onderhoudsmaatregelen met de bijbehorende inzet van mensen en middelen, uitgezet in de tijd.

1.1 AANLEIDING

Voor de gemeente Zuidplas is het Bomenbeleidsplan 2016 opgesteld. Hierin zijn strategische keuzes en ambities ten aanzien van het beleid, bescherming en beheer van bomen in Zuidplas vastgelegd.

De gemeente Zuidplas hecht grote waarde aan een goed woon- en leefklimaat en wenst de 'groene waarden' te versterken. Hiermee samenhangend is het de wens te komen tot het duurzaam versterken van groene (bomen)structuren en het vergroten van de diversiteit (soorten, leeftijdsklassen) binnen het gemeentelijk bomenbestand.

1.2 DOELSTELLING

Zoals geformuleerd in het Bomenbeleidsplan 2016 streeft de gemeente Zuidplas naar een uniform bomenbeleid en een daaraan gekoppelde werkwijze voor bomen in alle dorpen, met daarbinnen ruimte voor behoud van de eigen dorpse karakteristieken.

Het bomenbeheer dient doordacht, duurzaam en efficiënt te zijn, waarbij aandacht en behoud van 'behoudenswaardige bomen' (waardevolle en structuurversterkende bomen) de hoofddoelstelling moet zijn.

Door inzet van dit bomenbeheerplan, volgend op het bomenbeleid, verbetert Zuidplas op efficiënte wijze het kwaliteitsniveau van het bomenbestand, daarnaast worden bomen al naar gelang hun status beschermd en hangen noodzakelijke ingrepen ook samen met de boomstatus.

Door vooraf bovendien meer aandacht te schenken aan groeiplaats, boomsoort, begeleidingssnoei en boomcategorie, kan met minder beheerkosten een beter boombeeld worden verkregen.

Doordat het bomenbestand een goede kwaliteit heeft, wordt tevens voldaan aan de zorgplicht.

1.3 KADERS EN REIKWIJDTE

Het Groenbeheerplan 2015-2030 voorziet in een strategische visie ten aanzien van het openbaar groen in het algemeen in de gemeente Zuidplas, met richtlijnen voor beheer. Daarnaast biedt het Bomenbeleidsplan 2016 strategische handvatten ten aanzien van ontwikkeling en beheer van de bomen, die in dit bomenbeheerplan nader worden uitgewerkt tot op beheerniveau.

Dit bomenbeheerplan wordt gebruikt in combinatie met het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) en het Handboek Bomen 2014 (een uitgave van het Norminstituut Bomen).

Het Handboek Bomen 2014 is daarbij leidend in de voorwaarden en eisen die gesteld worden ten aanzien van soortkeuze, boomgrootte, inrichting van de groeiplaats, keuring plantmateriaal, aanplant, inventarisatie, onderzoek, (vorm)snoei, verplanting en velling. Verderop in dit beheerplan worden enkele punten genoemd waarin de gemeente Zuidplas afwijkt van het Handboek Bomen 2014.

Dit beheerplan is opgesteld ten behoeve van het cyclisch beheer, voor de periode 2016 - 2030. De organisatie evalueert jaarlijks en na elke cyclus (3 jaar) en past zo nodig aan.

Afkadering

Dit bomenbeheerplan is van toepassing op alle bomen in eigendom van de gemeente Zuidplas, zowel de solitaire bomen als de bomen in bosvakken. Daarnaast zijn de particuliere waardevolle bomen ook opgenomen in het gemeentelijk bomenbestand.

Bomen in eigendom van de provincie, waterschap, woningbouwverenigingen of andere partijen zijn niet opgenomen in het gemeentelijk bomenbestand, tenzij deze een waardevolle status hebben. Controle en onderhoud van deze bomen worden door de eigenaren zelf georganiseerd. De niet-waardevolle bomen hebben geen gemeentelijke status. Wel is er contact tussen deze organisaties en de gemeente en zullen er afspraken gemaakt moeten worden. Voorafgaand aan (plannen voor) ingrijpende wijzigingen bij deze bomen dient regelmatig te worden overlegd tussen de betreffende organisatie en de gemeente.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 van dit bomenbeheerplan wordt ingegaan op de verschillende categorieën bomen binnen de gemeente Zuidplas en de bijbehorende beheervormen. Ook wordt ingegaan op bomenbeheer op basis van de gebiedskarakteristieken.

In hoofdstuk 3 wordt het bomenbestand op hoofdlijnen beschreven. Bestaande beheervormen worden hierin besproken, evenals klachten en meldingen die de afgelopen jaren bij de gemeente zijn binnengekomen.

In hoofdstuk 4 komen de algemene kwaliteitseisen aan bod, zoals de kwaliteit van de data en de Flora- en faunawet (vanaf 1 januari 2017 de Wet Natuurbescherming).

Hoofdstuk 5 beschrijft de driejarige beheercyclus en de diverse beheeractiviteiten.

Hoofdstuk 6 behandelt het incidenteel onderhoud.

Ten slotte komt in hoofdstuk 7 de communicatie over bomen vanuit de gemeente richting de inwoners aan de orde.

2. DIFFERENTIATIE BEHEER NAAR STATUS

2.1 STATUSCATEGORIEËN

Binnen de gemeente Zuidplas zijn de bomen verdeeld in 3 statuscategorieën: waardevolle bomen, structuurbomen en functionele bomen. Iedere categorie bomen vervult verschillende rollen binnen de gemeente. De betreffende bomen bezitten daarmee ook een verschillende status waar het gaat om kap (zie *bijlagen F en G*), herinrichting, vervanging of onderhoud. In het Bomenbeleidsplan 2016 worden de statussen uitgebreid beschreven. *Onderstaand* overzicht vat de categorieën samen:

Statuscategorie	Ambitie streefleef tijd	Bescherming	Functie	Eigenaar
Waardevolle bomen	80 jaar	Maximale individuele bescherming	Beleving, emotie, cultuurhistorie	Gemeente, derden
Structuurbomen	50 jaar	Geringe bescherming. Structuur gaat voor de individuele boom.	Stedenbouwkundig, landschappelijk, ecologisch	Gemeente
Functionele bomen	30 jaar	Geen	Groene leefomgeving	Gemeente

Tabel 1. Statuscategorieën bomen gemeente Zuidplas.

Waardevolle bomen

De waardevolle bomen kennen maximale individuele bescherming met een hoge investeringsbereidheid. De bomen hebben een groeiplaats die het mogelijk maakt een leeftijd van 80 jaar te bereiken of die een leeftijd van 60 jaar reeds mogelijk heeft gemaakt. Een omgevingsvergunning inzake vellen is noodzakelijk. In principe vindt altijd herplant plaats wanneer een gemeentelijke boom uit deze categorie wordt geveld (zie Algemene Plaatselijke Verordening, Afdeling 3, Het bewaren van houtopstanden).

Structuurbomen

Structuurbomen hebben een groeiplaats die een streefleef tijd van 50 jaar mogelijk maakt, of hebben zich als structuurversterkende bomenrij of -groep reeds 30 jaar bewezen. Gewenste ingrijpende beheermaatregelen moeten goed worden onderbouwd voordat hiervoor toestemming wordt verleend. De structuur als geheel kent een hoge mate van bescherming, waarbij de structuur vóór de individuele boom gaat. Het verwijderen van één boom kan de kwaliteit van de structuur als geheel in sommige gevallen verbeteren. Herplant op dezelfde locatie moet passen binnen de structuur, anders dient elders een geschikte locatie gevonden te worden.

Functionele bomen

Reguliere straat- en laanbomen zijn geclassificeerd als functionele bomen. Bij aanplant krijgen deze bomen een groeiplaats die een boomleef tijd van 30 jaar mogelijk maakt.

Ingrijpende beheermaatregelen worden onderbouwd door de gemeente, waarbij vervanging vaak eerder de meest wenselijke optie is. De wens van de inwoners staat centraal. Dit wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 7.

2.2 SPEERPUNTEN & BEHEERKEUZES - CATEGORIEËN

Waardevolle bomen

Bij bomen in eigendom van de gemeente worden de onderhouds- en veiligheidsmaatregelen uiterlijk binnen de gestelde termijn van de boomveiligheidsinspectie uitgevoerd. Indien jaarlijkse inspectie noodzakelijk is, wordt de boom direct op de inspectielijst geplaatst en opgenomen in de planning. Door de grote waarde van deze bomen voor de openbare ruimte zijn dit bomen waar – indien noodzakelijk voor behoud – eventueel hogere investeringen in onderhoud zijn te verantwoorden. Denk hierbij aan het uitlichten van de boomkroon, zwaardere snoei-ingrepen bij oude bomen, kroonverankering, of groeiplaatsverbetering. Uiteraard worden deze maatregelen zorgvuldig afgewogen.

Geregistreerde waardevolle bomen in eigendom van particulieren kunnen – na aanmelding voor de boominspectie – eenmaal per 3 jaar op kosten van de gemeente worden geïnspecteerd. De onderhoudskosten komen voor rekening van de boomeigenaar.

Structuurbomen

Aangezien deze categorie meestal bomen langs (hoofd)wegen betreft, is de veiligheid voor de omgeving hierbij van groot belang. Bij afwegingen over het behoud van een boom waarbij omgevingsveiligheid van invloed is, kan hierdoor eerder worden overgegaan tot vervanging. Voor toegestane kap, verplanting, ingrijpende snoei of andere levensbedreigende handelingen gelden *onderstaande* voorwaarden:

- Uitvoering van dunningsmaatregelen zijn toegestaan ten behoeve van verbetering van de levensverwachting van de groenstructuur.
- Verplanten is alleen toegestaan als de boom een andere structuur gaat versterken of als waardevolle boom wordt herplant én er een positief verplantbaarheidsadvies is verstrekt.
- Ingrijpende snoei is alleen toegestaan als de ondergrondse ruimte aantoonbaar te klein is voor duurzaam boombehoud of boombehoud op andere wijze niet mogelijk is.
- Kosten voor de ingreep worden betaald door de partij die de aanvraag indient (bijvoorbeeld de Provincie Zuid-Holland bij bomen langs de N219).

Functionele bomen

Functionele bomen bereiken hun streefleefijd, zonder daarbij veel 'overlast' te veroorzaken. Wanneer er toch sprake is van het ervaren van een grote mate van overlast, die niet met een simpele ingreep te verhelpen is, dan is het vellen van de boom economisch gezien vaak de beste optie.

Voordat wordt overgegaan tot herplant wordt bekeken of de groeiplaats kan worden verbeterd of dat er hier wellicht met een andere boomsoort kan worden ingeboet om herhaling van overlast te voorkomen. Hierbij is de stem van de inwoners (direct belanghebbenden) van groot belang.

Functionele bomen komen in aanmerking voor snoei (begeleidings-, onderhouds- en specifieke snoei). Grote investeringen in de groeiplaats of in de boom zelf, evenals hoge onderhoudskosten, zijn niet aan de orde.

In het *hierna volgende* schema worden de drie beleidsstatussen toegelicht met het oog op beheerkenmerken.

Status	Waardevol	Structuur	Functioneel
Omvat	Monumentale bomen, waardevolle bomen	Belangrijkste structuren voor kernen	Overige, vervangbare/ te missen bomen
Eigenaar	Gemeente, derden	Gemeente	Gemeente
Functie	Beleving, emotie, cultuurhistorie	Stedenbouwkundig, landschappelijk: volgt hoofdinfrastructuur of watergang, of historische lijn	Opvulling / aankleding straatbeeld
Ambitie	Bomen 1 ^e , 2 ^e en 3 ^e grootte	Bomen 1 ^e grootte, uniform in beeld	2 ^e en 3 ^e grootte
Vervanging bij uitval	Alleen bij gemeentelijke boom	Jonge bomen eerste 10 jaar altijd inboeten. Daarna inboet alleen bij uitval van meer dan 25% van de structuur, tenzij streefleefijd bereikt	Herplanten indien de groeiplaats geschikt is, rekening houden met wens inwoners
Bescherming	Geen omgevingsvergunning kappen, tenzij sociaal maatschappelijk belang of veiligheid	Omgevingsvergunning (kappen) vrij, mits structuur gehandhaafd of versterkt	Minimaal, vellen mogelijk indien geen andere (betaalbare) mogelijkheid, rekening houdend met wens inwoners
Snoei	Ook intensievere maatregelen toegestaan, mits acceptabel met oog op verlenging levensduur	Ingrijpende snoei alleen als ondergrondse ruimte beperkend is voor boombehoud	Alleen begeleidings- onderhouds- en specifieke snoei
Verplanten	Nee, tenzij enige mogelijkheid tot behoud én positief verplantbaarheidsadvies	Nee, tenzij boom andere structuur gaat versterken of status waardevol wordt én positief verplantbaarheidsadvies	Nee
Groeiplaats	Ten minste geschikt voor 80 jaar	Minimaal geschikt voor 50 jaar	Ten minste geschikt voor 30 jaar
Bestrijding risicovolle ziekten en aantastingen	Maximale inzet op bestrijding ter bescherming van de boom	Progressieve aanpak om verspreiding te voorkomen. Structuur gaat voor de individuele boom	Boom verwijderen/vervangen
Aanpak onoverkomelijke overlast	Boomsparende maatregelen	Afhankelijk van invloed op structuur. Structuur gaat voor de individuele boom	Boom verwijderen/vervangen

Tabel 2. Toelichting beleidsstatus en beheerkenmerken.

2.3 SPEERPUNTEN & BEHEERKEUZES - WIJKNIVEAU

De gemeente Zuidplas hanteert de *volgende* 5 functiegebieden, zoals vastgesteld in het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte:

- Centrum
- Woonwijken
- Bedrijventerreinen
- Begraafplaatsen
- Buitengebied

Het kan voorkomen dat er voor beheer en/of behoud een keuze moet worden gemaakt tussen bomen binnen eenzelfde statuscategorie. In deze gevallen zal het functiegebied worden gebruikt als instrument om de prioriteit te bepalen. Zo kan bijvoorbeeld worden bepaald dat aan bomen in een centrumgebied (bijvoorbeeld een dorpskern) qua benodigde investeringen een hogere prioriteit wordt toegekend dan aan dezelfde categorie bomen in het buitengebied.

Intensiteit van snoeifrequenties van vormbomen, het nemen van maatregelen bij overlast (bv bladruimen), en investeringsbereidheid (nader onderzoek, maatregelen) kan naar gelang de categorie en het functiegebied verschillen:

	Waardevol	Structuur	Functioneel
Centrum	hoog	hoog	hoog
Woonwijken	hoog	hoog	middel
Bedrijventerrein	hoog	middel	laag
Begraafplaatsen	hoog	hoog	laag
Buitengebied	hoog	middel	laag
Parken (onderdeel van wijken)	hoog	middel	middel

Tabel 3. Intensiteit snoei per gebied.

Buiten bebouwde kom

- Voor veel kapwerkzaamheden bij bomen in het buitengebied is een landelijke meldings- en herplantplicht van kracht (Wet Natuurbescherming, voor 2017: Boswet).
- De overige bomen kunnen beschermd worden als structuurboom of waardevolle boom. De gemeente zet in op aanplant met gebiedseigen soorten in het landschap (es, wilg, iep, els, esdoorn).
- Bij aanplant van bomen in het buitengebied wordt extra rekening gehouden met de windbelasting op de bomen. Ook bij het plaatsen van boompalen wordt hier vakkundig rekening mee gehouden.

Soortenkeuze herplant binnen bebouwde kom

Het bomenbestand is nu erg eenzijdig. In de dorpen wordt ingezet op meer diversiteit, waarbij elke wijk of straat zijn eigen identiteit kan hebben. Voor een eenduidig beeld wordt per straat 1 boomsoort aangeplant. De standaard plantlijst is te vinden in het 'Uitvoeringsplan Dorpsgroen'. Wijkontsluitingswegen worden ondersteund en versterkt door aanplant van een gelijkvormige bomenstructuur. De groenstructuur ondersteunt de stedenbouwkundige structuur van het dorp. Niet-gebiedseigen bomen kunnen hierin een bijdrage leveren, mits deze duurzaam te handhaven zijn.

Parken

Solitaire bomen in parken worden altijd herplant.

Dorpskernen

De bomen in het centrum kennen, vanwege het feit dat deze het meest drukbezochte deel van de gemeente aankleden, een hogere waarde voor de gemeente dan bomen in wijken. Daarbij is de ondergrondse ruimte in het centrumgebied zeer beperkt. Indien de middelen beschikbaar zijn, zal eerder worden overgegaan tot investeringen in deze bomen of kostenintensievere maatregelen dan bij bomen elders in de gemeente. Hierbij kan gedacht worden aan knot- en vormbomen (leilinden) of in het uiterste geval het kandelaber van bomen (treurwilgen).

Bomen in bosvakken

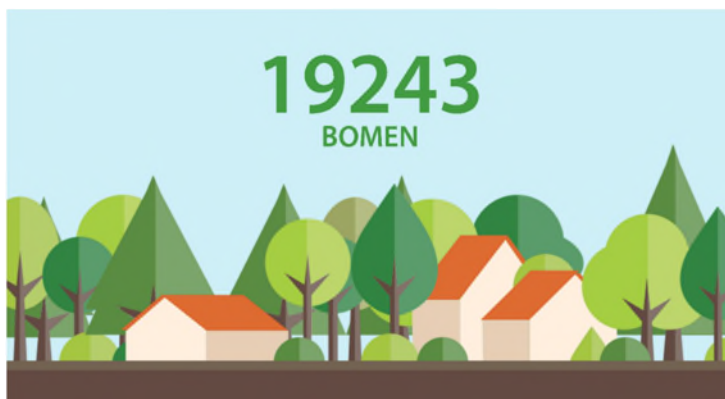
Doel van het beheer van bosvakken is om de bomen (en struiken) veilig te houden en een verrijking voor de beeldkwaliteit te laten zijn. Deze bomen vallen buiten de telling van het aantal bomen in de gemeente.

De *volgende* richtlijnen gelden voor het beheer van bosvakken:

- Leg het eindbeeld van het bosvak vast zodat het beheer hierop kan worden afgestemd (*zie hiervoor ook het 'Uitvoeringsplan Dorpsgroen'*).
- Na het aanleg- en ontwikkelingsbeheer volgt het duurzaam beheer, waarmee de bosvakken in stand worden gehouden. Eenmaal per 2 tot 5 jaar wordt de zoom gemaaid (bij grote vakken) en eens per 6 jaar worden struiken of bomen die te groot worden verwijderd. Hierbij worden alleen exemplaren verwijderd die niet kunnen uitgroeien tot goed beheerbare solitair.
- Dunningsmaatregelen worden eens in de 20 jaar aanbevolen. Op deze manier kan worden gestuurd op de ontwikkeling van enkele bomen.
- Het beheer is voorts gericht op het voorkomen van overlast door overhangende of uitbrekende takken.
- Indien maatregelen bij specifieke bomen in vakken noodzakelijk zijn, worden deze specifieke bomen op kaart ingetekend.
- Aanplant in bosvakken wordt uitsluitend verricht om opengevallen plaatsen te vullen, waarin jonge aanplant daadwerkelijk tot boom kan uitgroeien.
- Voor de bosvakken geldt ook dat deze eens in de 3 jaar worden geïnspecteerd.
- Indien een boom qua groei en omvang als solitair te benoemen is, wordt de betreffende boom als individueel exemplaar opgenomen in het gemeentelijk beheersysteem.

3. KENGETALLEN BOMENBESTAND

3.1 HUIDIG BOMENBESTAND

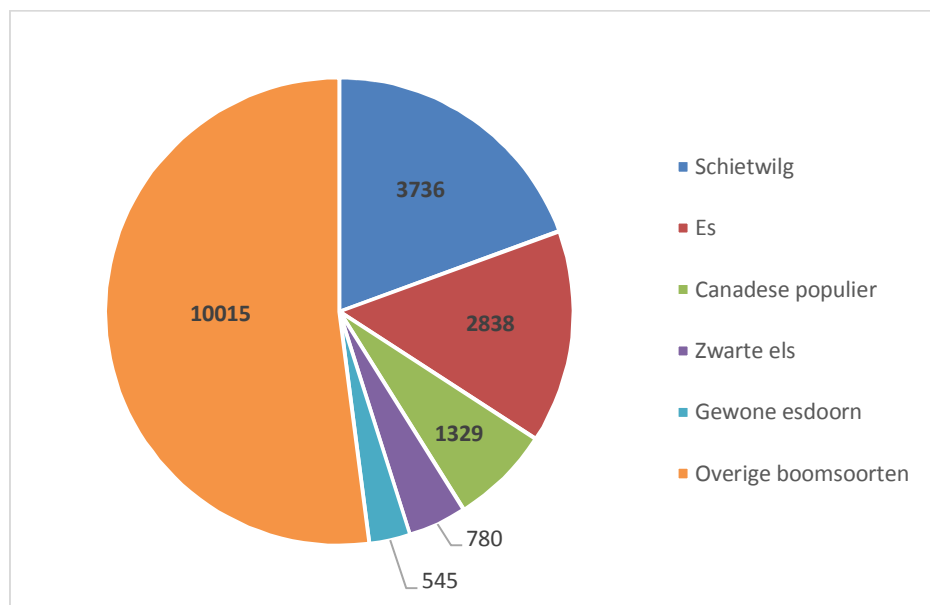

Aantallen, soorten, leeftijden

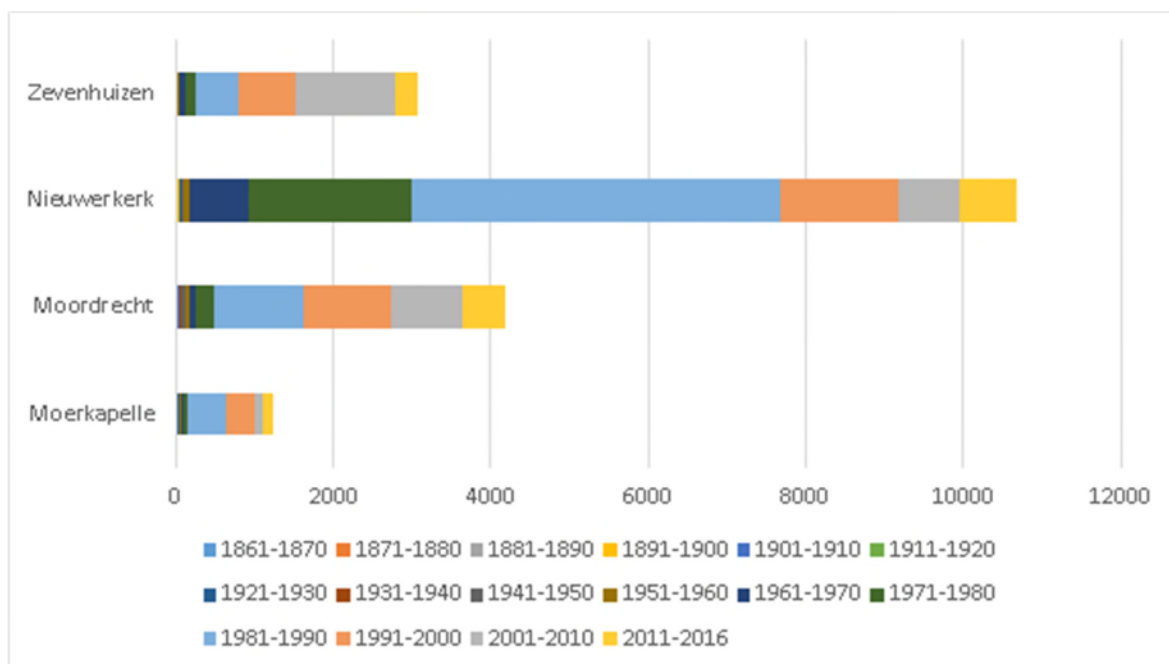
De gemeente Zuidplas omvat per juni 2016 19.243 geregistreerde en individueel aangemerkte bomen; bijna 1 boom per 2 inwoners. Dit bomenbestand bestaat uit 5 veel voorkomende soorten, die samen bijna de helft van het totale bomenareaal vertegenwoordigen.

Het onderstaande diagram geeft de verdeling in aantallen weer van de meest voorkomende boomsoorten binnen de gemeente. Zie verder ook de gegevens bij het Bomenbeleidsplan 2016.

In totaal zijn circa 280 boomsoorten en cultivars aanwezig.

Figuur 1. Overzicht meest voorkomende boomsoorten gemeente Zuidplas afgezet tegen het totale aantal.

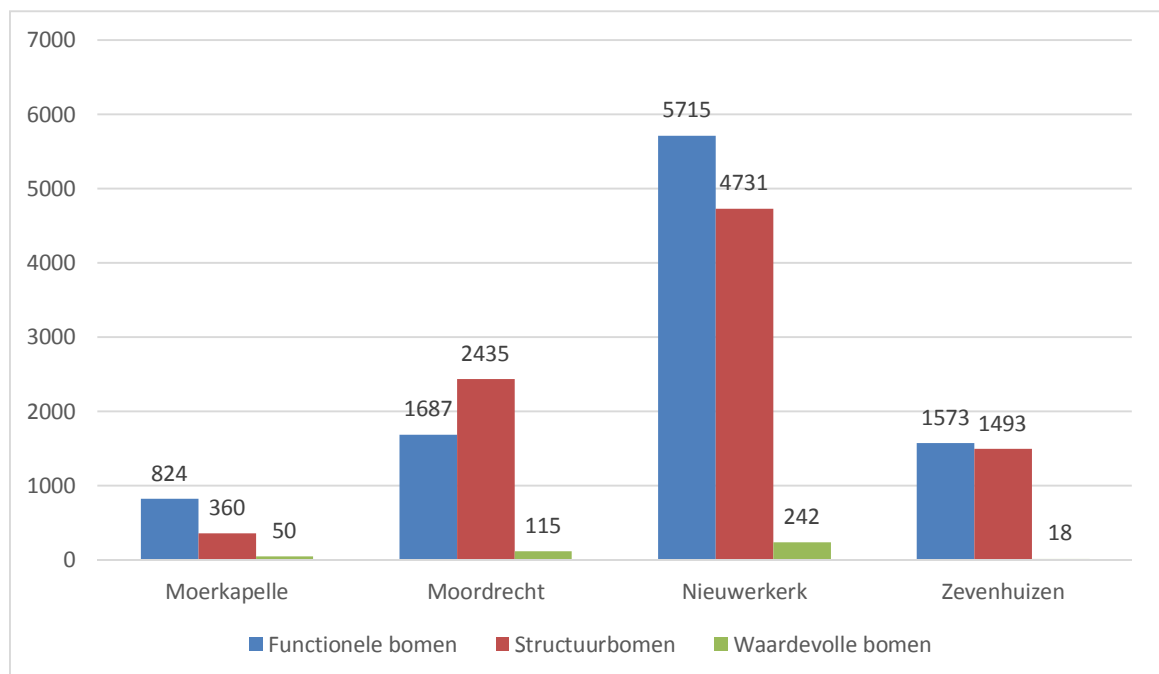
Figuur 2. Aanplantjaar per dorp binnen de gemeente Zuidplas.

Beleidsstatus

51 procent van de gemeentelijke bomen binnen de gemeente Zuidplas heeft de beleidsstatus Functioneel. De structuurbomen vormen samen 47 procent van het bomenbestand. Circa 30 procent van de structuurbomen kan worden getypeerd als cultuurhistorische boom, dit betreft voornamelijk karakteristieke knotwilgenrijen. Van de geregistreerde bomen heeft 2 procent de status Waardevol.

De gemeente Zuidplas streeft naar een uitbreiding van het aantal waardevolle bomen tot, uiteindelijk 5 procent van het bomenbestand. Het aandeel structuurbomen, exclusief de cultuurhistorische knotwilgenlanen, mag groeien naar (minimaal) 20 procent. Dit kan bereikt worden door extra aanplant of bij herinrichting vaker aanplanten van een hogere statuscategorie. Ook kunnen daartoe geschikte bomen van het huidige bestand opgewaardeerd worden.

Figuur 3. Verdeling beleidsstatus per dorp, gemeente Zuidplas.

Van de dorpen heeft Nieuwerkerk aan den IJssel naar verhouding de kleinste hoeveelheid waardevolle bomen maar wel veel structuurbomen. In Moerkapelle liggen de verhoudingen dichtbij het streefbeeld voor Zuidplas (4 procent waardevol, 29 procent structuur).

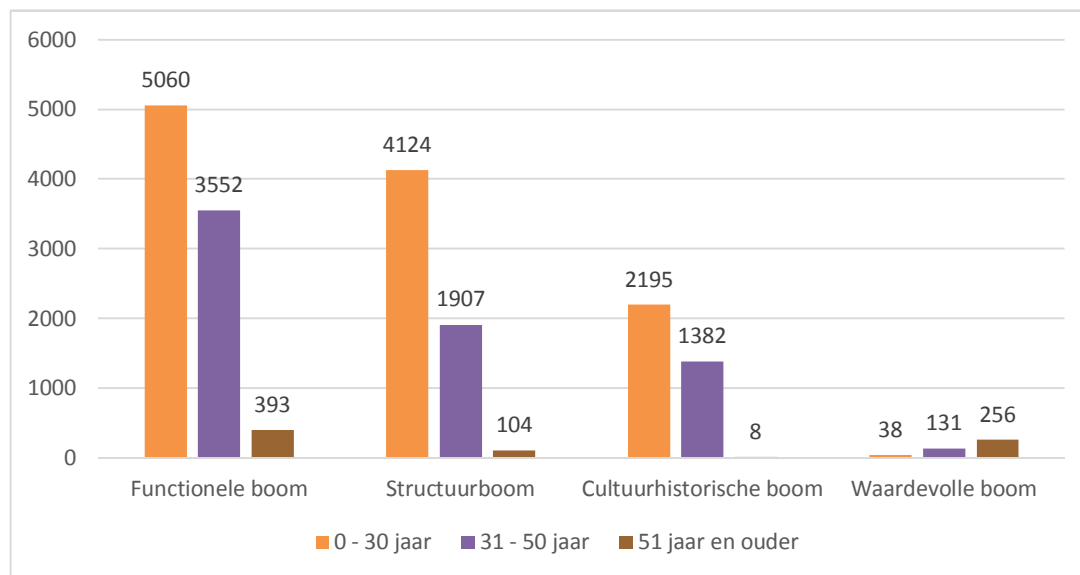
Voor elke beleidsstatus is een streefleefijd vastgesteld in het Bomenbeleidsplan 2016, zie ook de tabel *hieronder*. Dit is het aantal jaren dat een boom in ieder geval moet blijven functioneren.

Statuscategorie	Ambitie streefleefijd
Waardevolle bomen	80 jaar
Structuurbomen	50 jaar
Functionele bomen	30 jaar

Tabel 4. Streefleefijd per statuscategorie.

Effectief betekent dit dat functionele bomen ouder dan 30 jaar naar verwachting niet veel langer meer goed zullen functioneren op de groeilocaties. Die zijn daar namelijk nooit speciaal voor ingericht, met bijvoorbeeld voldoende ruimte boven- en ondergronds. In de gemeente Zuidplas betreft dit momenteel 3.889 functionele bomen ouder dan 30 jaar. Hetzelfde principe geldt voor structuurbomen ouder dan 50 jaar. Hiervan heeft de gemeente Zuidplas 113 exemplaren, waaronder 9 knotwilgen.

Voor bomen die ouder zijn dan hun oorspronkelijke streefleefijd, kan per situatie bekeken worden of de boom nog langer te behouden is. In een aantal gevallen zal het zelfs mogelijk zijn de boom op te waarderen naar de status Waardevol of (in het geval van een mooie oudere bomenlaan) structuurboom.

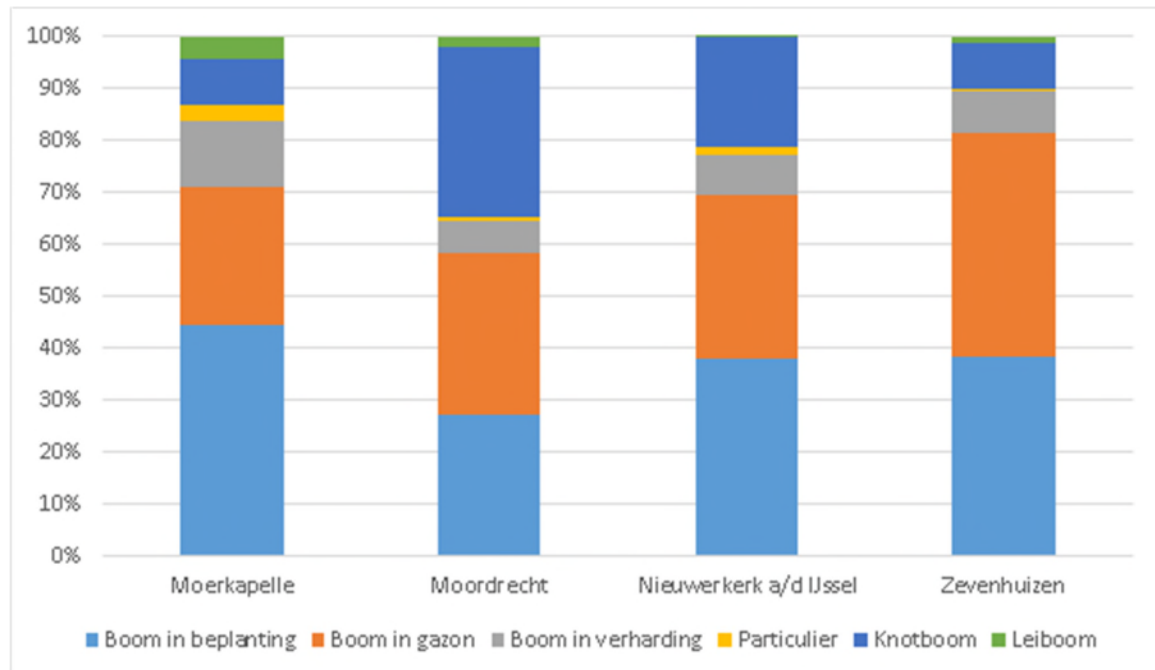
Figuur 4. Leeftijdsverdeling per beleidsstatus, gemeente Zuidplas.

Wel dient er rekening mee gehouden te worden dat in de komende jaren waarschijnlijk bijna 4.000 bomen vervangen moeten worden omdat deze vanuit beheer oogpunt (conditie, overlast) niet langer gehandhaafd kunnen worden.

3.2 HUIDIGE BEHEERVORMEN

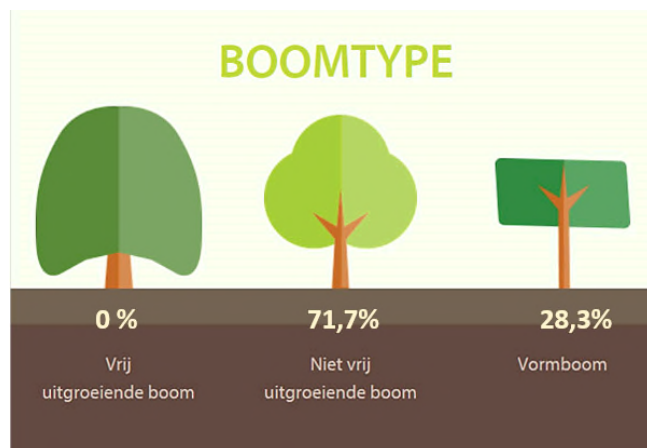
Vanaf het jaar 2000 heeft de gemeente Zuidplas doelbewust bomen aangeplant in gazons en ruwgrasvegetaties met het oog op duurzaam beheer.

In *onderstaande* grafiek is duidelijk zichtbaar dat slechts een relatief klein gedeelte van de bomen in een verharding staat. Dit levert minder beheerproblemen op (met name geldt dit voor bestratingsopdruk) en zorgt over het algemeen voor vitalere bomen, omdat de uitwisseling van bodemgassen en vocht minder belemmerd wordt.

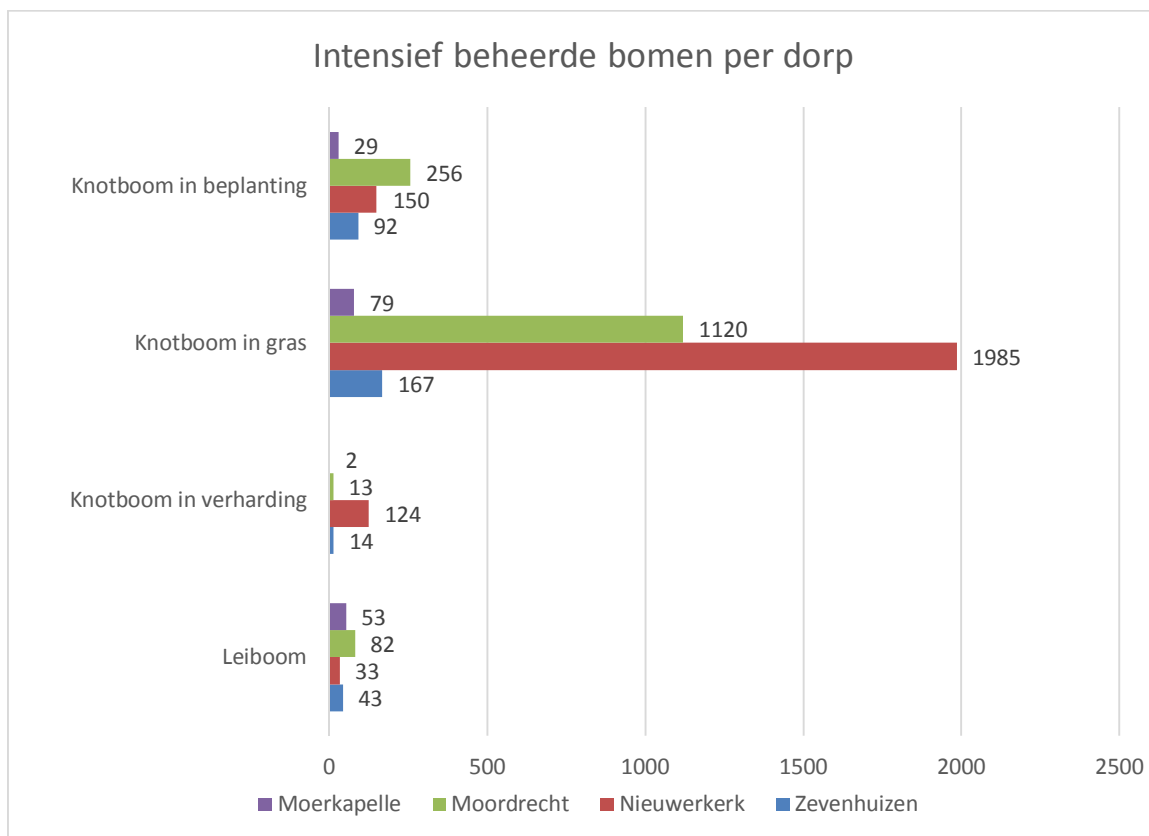

Figuur 5. Standplaatsverdeling bomen Zuidplas per dorp.

Circa 4.200 bomen worden beheerd als knot- of leiboorn. Dit is ongeveer 28 procent van het totale bomenbestand. Veel daarvan betreft knotwilgen, zoals aan de 's Gravenweg, IJssellaan en Bermweg in Nieuwerkerk aan den IJssel en aan de Weidenzoom in Moordrecht.

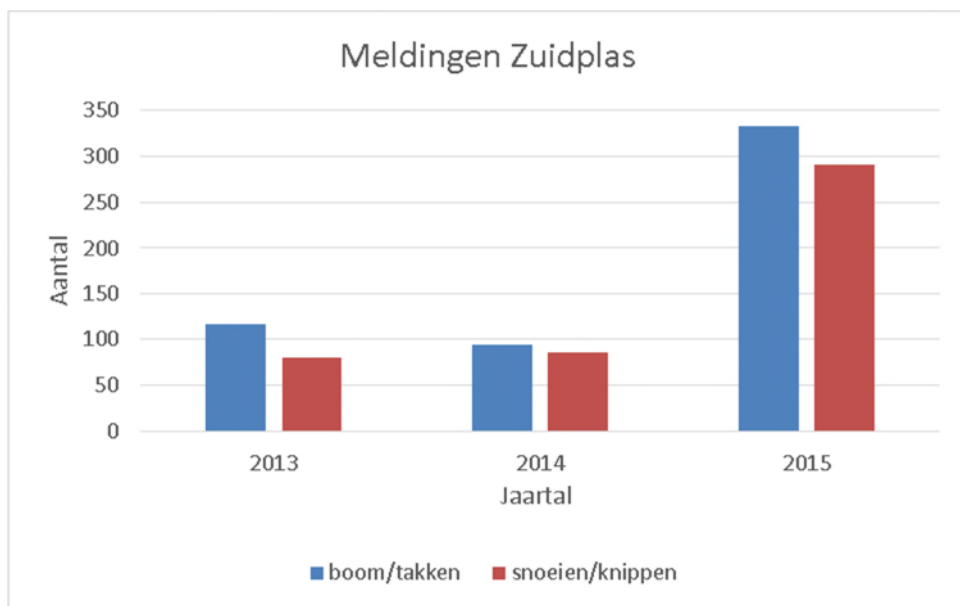
Van deze categorie bomen staan er dus relatief veel exemplaren in Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht, zie ook *onderstaande* grafiek.

Figuur 6. Verdeling intensief beheerde bomen Zuidplas.

3.3 KLACHTEN, MELDINGEN

In het totaal van klachten en meldingen omtrent overlast zijn de meldingen over bomen & takken te onderscheiden van meldingen met betrekking tot snoeien en knippen. In *onderstaand* overzicht is te zien dat het aantal meldingen in 2015 substantieel is toegenomen. Deels wordt dit veroorzaakt door enkele stormen in 2015 en een snoeiachterstand. Daarnaast zijn in 2015 veel projecten opgestart waarbij bomen een rol speelden, dit levert altijd vragen op. Er komen meer meldingen via de officiële route binnen, waardoor ze beter geregistreerd worden.

Figuur 7. Aantal meldingen over bomen bij de gemeente Zuidplas.

In het algemeen valt op dat inwoners relatief vaak vragen hebben over de frequentie van snoei of hun zorg uiten of de gemeente de boom wel inspecteert. Uiteraard zijn er ook veel meldingen over uitgevallen takken of andere zaken die directe actie vereisen.

4. ALGEMENE KWALITEITSEISEN

4.1 WET NATUURBESCHERMING

De Wet Natuurbescherming (tot 2017 de Flora- en faunawet, Ff-wet) beschermt verschillende (vastgestelde) Nederlandse plant- en diersoorten. Uit de wet vloeit de verplichting voort om bij werkzaamheden in de buitenruimte rekening te houden met de beschermde soorten die hierdoor kunnen worden beïnvloed.

Wanneer het vermoeden bestaat dat één of meerdere beschermde soorten aanwezig zijn, is het treffen van maatregelen verplicht om de aanwezigheid hiervan niet in gevaar te brengen. Onder de Wet Natuurbescherming valt daarom een zorgplicht, waarbij een specifiek op werkzaamheden gerichte gedragscode dient te worden gehanteerd. Voor bomen op zichzelf heeft deze wet geen gevolgen, wel is de zorg voor beschermde soorten te allen tijde een aandachtspunt bij het beheren van bomen en hun omgeving.

De gemeente Zuidplas volgt de gedragscode 'Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud groenvoorzieningen' van de Vereniging Stadswerk en de Vereniging Hoveniers en Groenvoorzieners. Deze gedragscode is geldig tot en met 29 oktober 2019.

4.2 KWALITEITSCRITERIA BOOMVERZORGING

Boomverzorgers van externe aannemersbedrijven dienen bekend te zijn en ervaring te hebben met het uitvoeren van het onderhoud conform het Handboek Bomen 2014 (zie paragraaf 5.5 Normen). Dit gestandaardiseerde en door de branche gevalideerde handboek omvat standaard kwaliteitseisen, richtlijnen en normen die van toepassing zijn bij de uitvoering van werkzaamheden in, rond en met bomen.

Geschiktheidseisen

Voor het vaststellen van de geschiktheid van deelnemende partijen geldt dat er twee geschiktheidseisen worden gesteld:

1. Het in te zetten personeel van de inschrijver dient over voldoende personeel te beschikken met een geldig certificaat conform European Tree Worker (ETW) of een gelijkwaardig certificaat. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd door of onder begeleiding van de gecertificeerde medewerker.
2. Inspectie wordt uitgevoerd door een European Tree Technician (ETT).
3. De inschrijver moet door middel van referenties kunnen aantonen dat deze beschikt over ervaring met het uitvoeren van onderhoud conform het Handboek Bomen 2014. Deze referenties zullen steekproefsgewijs worden nagegaan.

Eisen bedrijf

Het betreffende bedrijf waarvoor de boomverzorgers werken dient te beschikken over en te handelen naar de bedrijfslicentie van het Norminstituut Bomen.

4.3 KWALITEITSBORGING BOOMDATA

Een actueel bijgewerkt databestand is onmisbaar voor aansturing, voortgang van de werkzaamheden en de eindafrekening. Om die reden worden alle wijzigingen in de beheergegevens bij voorkeur direct, maar in ieder geval zo spoedig mogelijk, doorgevoerd. Dit is geborgd in de jaarplanning, zie *bijlage A*. Hierin zijn taken en verantwoordelijkheden op het gebied van data weergegeven en zijn de daadwerkelijke momenten van datamutaties benoemd.

De centrale gemeentelijke database, waarin alle groeninformatie is opgenomen, dient zo actueel mogelijk te zijn, waardoor het inzicht in de boomgegevens continu actueel is.

5. REGULIER ONDERHOUD

5.1 GEBIEDSVERDELING

Bij de uitvoering van de cyclische beheermaatregelen hanteert de gemeente Zuidplas een driejarige cyclus. Ieder kalenderjaar wordt een deelgebied geïnspecteerd en aansluitend worden de werkzaamheden uitgevoerd. Hierdoor worden de diverse werkzaamheden gelijkmatiger verdeeld over 3 jaar, waardoor ook voor elk jaar eenzelfde budget aangevraagd kan worden.

De verdeling van het bomenbestand is als volgt:

- Deelgebied 1: dorpen Zevenhuizen en Moerkapelle
- Deelgebied 2: Nieuwerkerk aan den IJssel wijk Essen en Moordrecht
- Deelgebied 3: Nieuwerkerk aan de IJssel met uitzondering van wijk Essen.

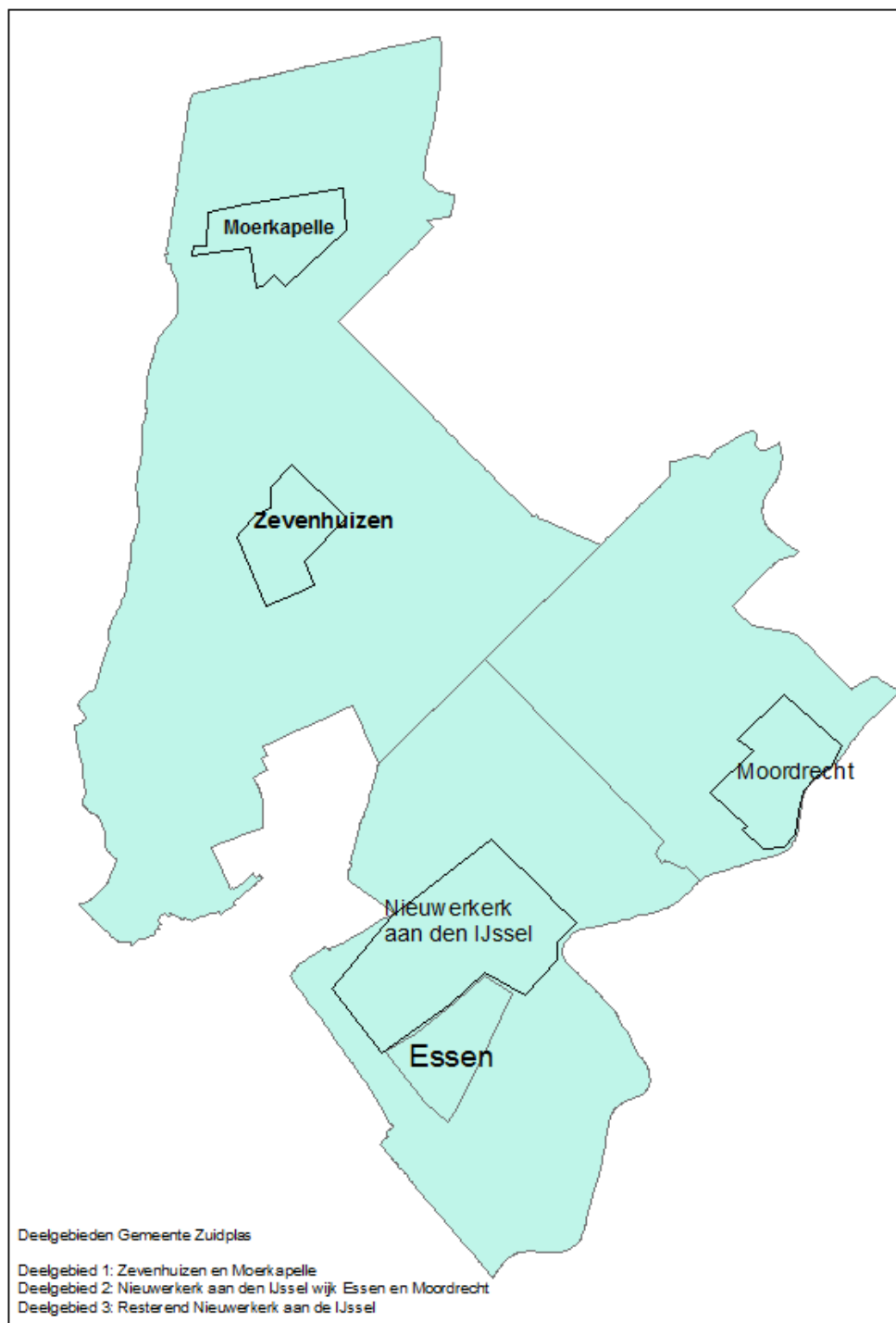
Zie hiervoor ook de kaart van de gebiedsverdeling op de *volgende pagina*.

Geplande uitvoering inspectie en daarop volgende werkzaamheden:

Deelgebied	Jaar		
	2017	2020	2023
Deelgebied 1	2017	2020	2023
Deelgebied 2	2018	2021	2024
Deelgebied 3	2019	2022	2025

Tabel 5. Planning per deelgebied.

Deze planning zal de eerste jaren worden aangevuld met inspecties op locaties waar achterstand is. Hiervoor zal het benodigde aanvullende budget vrijgemaakt worden uit het IBOR-budget.

Figuur 8. Gebiedsverdeling gemeente Zuidplas.

Een afwijking hierop vormen de knotwilgen (3541 stuks). Deze dienen elke 2 jaar geknot te worden. De datum van knotten wordt geregistreerd in het beheersysteem als datum waarop de bomen gezien zijn. Dit betekent dat deze bomen niet meegenomen worden in de boomveiligheidsinspectie.

5.2 JAARPLANNING

Jaarplanning en taakverdeling

Cyclisch bomenbeheer kent een jaarlijks terugkerende reeks activiteiten. Deze activiteiten zijn opgenomen in de jaarplanning, zoals opgenomen in *bijlage A*. Hier worden tevens de rollen benoemd van de verantwoordelijke personen binnen de gemeente voor de diverse taken. Zowel de beleidsmedewerker, beheermedewerker, databeheerder als communicatiemedewerker heeft hierin zijn rol.

Processtap	Verantwoordelijk persoon en functie	Taken en verantwoordelijkheden
Inventarisatie	- Technisch medewerker - eventueel ondersteund door externe kracht	- uitvoering geven aan afspraken beheerplan
Besluitvorming	- Beleidsadviseur - ondersteund door technisch medewerker	- uitvoering geven aan afspraken beheerplan - samen bepalen waar maatwerk gewenst is
Vorbereiding	- Beleidsadviseur - eventueel ondersteund door externe kracht	- uitvoering geven aan afspraken beheerplan + besluit maatregelenadvies
Uitvoering	- Toezicht door technisch medewerker	- uitvoering geven aan afspraken beheerplan - nader bepaald in voorbereidingsfase
Databeheer	- Technisch medewerker gegevensbeheer	- uitvoering geven aan afspraken beheerplan - muteren databestand

Tabel 6. Processtappen, functies en verantwoordelijkheden.

Bijstellen planning

De verantwoordelijkheid voor het actueel houden en bewaken van de planning ligt bij de beleidsadviseur groen, samen met een gebiedsbeheerder. De (bijgestelde) planning wordt tijdig gecommuniceerd met de overige deelnemers en de planning wordt bewaakt. De beleidsadviseur groen legt hierover verantwoording af op hoofdlijnen in de jaarrekening.

5.3 BOOMVEILIGHEIDSONDERZOEK

Boomveiligheidsonderzoek

Het boomveiligheidsonderzoek wordt ten minste één in de drie jaar bij iedere gemeentelijke boom (met uitzondering van de knotwilgen) én bij iedere boom op de lijst waardevolle bomen uitgevoerd volgens hoofdstuk 10 van het Handboek Bomen. Voor bomen met een hoger risico geldt dat de frequentie van inspectie hoger kan liggen. Dit is terug te vinden in het bomenpaspoort. De technisch medewerker draagt er zorg voor dat de betreffende bomen worden opgenomen in de inspectie van het betreffende jaar.

Onderhoudsinventarisatie

Eens per 3 jaar vindt tegelijk met het boomveiligheidsonderzoek ook een onderhoudsinventarisatie plaats voor iedere boom. Niet voor iedere boom zullen maatregelen aan de orde zijn. De maatregelen worden genoteerd in het bomenpaspoort. De technisch medewerker draagt zorg voor het tijdig (laten) uitvoeren van de maatregelen.

Nader Onderzoek

Uit het boomveiligheidsonderzoek komt naar voren of nader onderzoek noodzakelijk is. Afhankelijk van de beleidsstatus zal de boom nader worden onderzocht of worden geveld. In de besluitvormingsfase zal hierover beslist worden. Indien het politiek gevoelige bomen betreft, worden de inwoners en wethouders tijdig geïnformeerd. In bijzondere gevallen wordt een contraexpertise uitgevoerd, om zorgvuldigheid te kunnen waarborgen.

5.4 BOMENPASPOORT

Voor de boomveiligheidsinspectie wordt gebruik gemaakt van het standaard paspoort conform het Handboek Bomen 2014 van het Normeninstituut Bomen (*zie bijlage D*). Gemeente Zuidplas gebruikt OBSURV van de Grontmij als beheersysteem. Via het standaarduitwisselformaat kunnen de relevante gegevens vanuit de boomveiligheidsinspectie worden verwerkt in OBSURV.

5.5 NORMEN

Voor de uitvoering van de werkzaamheden aan bomen in de gemeente Zuidplas is het Handboek Bomen 2014 van het Norminstituut Bomen leidend. Dit gestandaardiseerde en door de branche gevalideerde handboek omvat standaard kwaliteitseisen, richtlijnen en normen die van toepassing zijn bij de uitvoering van werkzaamheden in, rond en met bomen.

Het Handboek Bomen bevat de *volgende* hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1 Bomenontwerp
- Hoofdstuk 2 Werken rond bomen
- Hoofdstuk 3 Leveren bodemsubstraten voor bomen
- Hoofdstuk 4 Aanleg groeiplaatsen voor bomen
- Hoofdstuk 5 Leveren (laan)bomen
- Hoofdstuk 6 Planten bomen
- Hoofdstuk 7 Nazorg en plantgarantie bomen
- Hoofdstuk 8 Snoeien bomen
- Hoofdstuk 9 Specifieke (vorm)snoei bomen
- Hoofdstuk 10 Visuele boomveiligheidscontrole (BVC)
- Hoofdstuk 11 Boomveiligheidsonderzoek
- Hoofdstuk 12 Vellen bomen en rooien stobben
- Hoofdstuk 13 Verplanten bomen
- Hoofdstuk 14 Bomeninventarisatie
- Hoofdstuk 15 Boomtaxatie
- Hoofdstuk 16 Bomen Effect Analyse (BEA)
- Hoofdstuk 17 Verplantbaarheidsonderzoek

Afwijkingen Handboek Bomen

Op enkele punten wijkt de gemeente Zuidplas af van het Handboek Bomen 2014 in verband met een, op enkele specifieke locaties, gewenst afwijkend beeld. Het betreft de *volgende* uitzonderingen:

- H8, Snoeien bomen, 8.19: bomen langs wandelpaden en in gazons worden opgekroond tot 4 à 6 meter hoogte (in plaats van 6 à 8 meter langs wegen);
- Bomen in bijvoorbeeld parken en andere groengebieden worden standaard niet opgekroond, tenzij ze langs (wandel)paden staan, dan is de opkroonhoogte volgens *voorgaand punt* van toepassing.
- Bij nieuwe aanplant daar waar mogelijk streven naar bomen die zoveel mogelijk vrijuit kunnen groeien.

Toevoegingen Handboek Bomen

- Bij aanplant dient de groeiplaats voldoende omvangrijk en van voldoende kwaliteit te zijn om de gewenste leeftijd van de boom, afhankelijk van de functiecategorie, haalbaar te maken.
- Het aanplanten van knot- en leibomen is standaard niet toegestaan, met uitzondering van dorpskernen en cultuurhistorisch lijnen (knotwilgen).
- Richtlijn is dat het aanplanten van bomen bij voorkeur plaatsvindt in een beplantingsvak, of anders in een berm of gazon (bij voorkeur niet in de bestrating).
- In het buitengebied wordt aangeplant met gebiedseigen soorten zoals wilg, es en iep.
- Binnen de kernen zijn ook niet gebiedseigen soorten toegestaan bij aanplant, mits de soort duurzaam is en de juiste soort is voor de groeiplaats. Bij herplant dient rekening te worden gehouden met de soorteigen kenmerken zoals bes- of vruchtvorming, bladgrootte en eigenschappen zoals 'druipen' om te voorziene overlast in de toekomst zoveel mogelijk uit te sluiten.
- Waardevolle bomen worden herplant met een voorkeur voor een stamdiameter van 25-30 cm. Toe te passen boomsoorten zijn divers, zie 'Uitvoeringsplan Dorpsgroen'.
- Structuurbomen worden herplant met een voorkeur voor een stamdiameter van 20-25 cm van de 1^e en 2^e grootte. Toe te passen boomsoorten zijn divers (zie 'Uitvoeringsplan Dorpsgroen'), maar altijd passend bij de bestaande bomenstructuur.
- Functionele bomen worden herplant met een voorkeur voor een stamdiameter van 16-18 cm van de 2^e en 3^e grootte. Toe te passen boomsoorten zijn die, welke een eenduidig beeld binnen een straat opleveren (zie 'Uitvoeringsplan Dorpsgroen').

Afwijking CROW

Voor het uitschrijven van de bestekken worden de leeftijdsklasse, boomhoogteklasse en overige vereisten uit het Handboek Bomen 2014 gehanteerd. Deze sluiten aan op het bomenpaspoort dat wordt gebruikt.

5.6 KWALITEITSCONTROLES

Kwaliteitscontroles vinden waar mogelijk plaats door middel van inzet van de Resultaatsmeter Handboek Bomen. Hiertoe wordt een eigen medewerker opgeleid tot controleur Handboek Bomen. Voor de hoofdstukken waarvoor dit (nog) niet mogelijk is, zet de toezichthouder een transparante controlemethode op die wordt gedeeld met de aannemer voorafgaand aan de start van de werkzaamheden.

5.7 VERVANGING BOMEN

Algemeen

Bomen krijgen in de gemeente Zuidplas een streefleefijd mee, gekoppeld aan de beleidsstatus (zie *paragraaf 2.1*). De groeiplaats wordt afgestemd op deze streefleefijd. Op het moment dat de streefleefijd is behaald, kan worden verwacht dat de bomen op enig moment kunnen uitvallen vanwege toenemende veiligheidsrisico's of slechtere beheerbaarheid. Dan wordt de afweging gemaakt of de bomen vervangen moeten worden. In principe worden bomen gehandhaafd als ze geen (voorzienbare) overlast veroorzaken.

Voor structuurbomen en waardevolle bomen geldt dat deze zo lang mogelijk worden behouden, mits dit veilig kan en de kosten opwegen tegen de baten. Voor functionele bomen geldt dat de bomen geen (grote) overlast mogen veroorzaken in het straatwerk.

De afweging tussen handhaven of vervangen wordt binnen 3 jaar na het behalen van de streefleefijd gemaakt in de besluitvormingsfase, op basis van de gegevens uit het meest recente boomveiligheidsonderzoek. Bij handhaven wordt de afweging na 3 jaar opnieuw gemaakt, in de volgende cyclus. Op deze wijze wordt planmatig bomenbeheer geborgd.

Diversiteit

Gemeente Zuidplas wil graag meer diversiteit in haar bomenbestand, zowel qua boomsoorten als qua leeftijden. Hiermee kan bij de selectie van de ter vervanging nieuw aan te planten bomen rekening gehouden worden.

Inboet lanen en bomenrijen

De eerste 10 jaar na aanplant worden alle bomen die uitvallen vervangen door nieuwe exemplaren, tenzij er steekhoudende argumenten zijn dit niet te doen. Met name bij oudere bomenrijen en lanen speelt vaak de discussie: wachten met vervangen tot de gehele laan kan worden vervangen of voortijdig inboeten.

In de gemeente Zuidplas wordt alleen tussentijds herplant indien hiervoor voldoende ruimte beschikbaar is zowel ondergronds als bovengronds. Bovengronds moet ook voldoende licht beschikbaar zijn om bomengroei mogelijk te maken. Ook de kwaliteit van de bestaande onderbeplanting wordt in de overweging meegenomen: deze hoeft niet altijd voor een boom te wijken wanneer deze van (zeer) goede kwaliteit is.

Bij boomstructuren wordt bij uitval van 25 procent van de bomen bekeken of de gehele laan of rij vervangen wordt, of dat de bomen die nog staan een voldoende en veilige structuur kunnen bieden voor nog ten minste zes jaar (twee cycli). Bij functionele lanen en rijen wordt standaard in het eerstvolgende plantseizoen ingeboet om een divers beeld in de straat te behouden. Indien de uitval in een laan of rij omvangrijker is of herinrichtingsprojecten te verwachten zijn, kan inboet worden uitgesteld.

Herplant doorloop

In principe vindt in het eerstvolgende plantseizoen na kap herplant plaats. Incidenteel kan hiervan worden afgeweken wanneer hiervoor steekhoudende argumenten bestaan.

Omgevingsvergunning, kap

Indien een omgevingsvergunning, aanvraag kap, binnenkomt voor een waardevolle boom, wordt de beslisboom bij kapaanvraag Zuidplas gevolgd, *zie bijlage F*. De boombeheerder is verantwoordelijk voor het volgen van de wettelijke termijnen. Ook de eventuele herplant dient door de boombeheerder te worden gemonitord.

Ook voor structuurbomen en functionele bomen waarbij de gemeente voornemens is deze te kappen, wordt de beslisboom gevolgd.

6. INCIDENTEEL ONDERHOUD

6.1 CALAMITEITEN

In de praktijk kunnen er diverse calamiteiten voorkomen die het bomenbeheer raken. Storm, spontaan omvallende bomen, uitbrekende takken, aanrijdingen met bomen et cetera zijn niet te voorkomen.

Wanneer melding gemaakt wordt van omgewaaide bomen of uitgebroken takken op de openbare weg, wordt hierop direct actie ondernomen. Uitgangspunt van de gemeente Zuidplas is dat er conform de geldende servicenorm van de gemeente gestart moet zijn met het verhelpen van de melding, tenzij dit door bepaalde omstandigheden (bijvoorbeeld zeer hoge aantallen meldingen) op dat moment niet mogelijk is. In dat geval worden meldingen op basis van prioriteit afgehandeld. Na de calamiteit zijn de genomen maatregelen, conform de geldende servicenorm van de gemeente, gemuteerd in het databestand. De boombeheerder plant hiertoe tijdig een afspraak in met de databeheerder.

6.2 ZIEKTEN EN PLAGEN

Diverse ziekten en plagen kunnen een bedreiging vormen voor de bomen. Gezien het grote aandeel schietwilg (*Salix alba*) en gewone es (*Fraxinus excelsior*), is het aannemelijk dat in Nederland veel voorkomende boomziekten als watermerkziekte en essentaksterfte in de gemeente voor zullen komen. Echter, ook andere meer algemene ziekten als iepziekte en kastanjebloedingsziekte zullen voorkomen. Door direct in te grijpen bij signalering kunnen de overlast, verspreiding van de boomziekte en bedreiging van de boomgezondheid zoveel mogelijk worden ingeperkt.

Er is geen algemeen ziekten- en plagenplan te formuleren aangezien de bedreigingen in de loop van de tijd veranderen en daarmee ook de aandachtspunten veranderen. Met behulp van een monitorings- en meldingsregistratie wordt het verloop van de diverse ziekten en plagen over het jaar heen gevolgd. Door meldingen bij of signalering door de gemeentelijk toezichthouder en via de boomveiligheidsinspecties houdt de beheerder hiervan het overzicht bij. Uiteindelijk dragen deze gegevens bij aan preventief beheer, doordat vroegtijdige monitoring en maatregelen veel problemen in de kiem kunnen smoren.

Door enerzijds in het jaarplan voor monitoring (*bijlage A*) en in het monitoringplan van het contract Beheer Openbare Ruimte rekening te houden met de symptoomverschijning van de diverse ziekten en plagen, en anderzijds de bestrijdingsmaatregelen goed mee te laten lopen in de reguliere snoeiwerkzaamheden, verloopt het inperken van de ziekten en plagen zo efficiënt mogelijk. Via de website van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (www.NVWA.nl) worden nieuwe ontwikkelingen gevolgd. De richtlijnen voor Zuidplas zijn opgenomen in de 'Richtlijnen en protocol ziekten en plagen' (*bijlage C*).

6.3 OVERLAST

De groene leefomgeving kan in sommige gevallen last geven voor de inwoners. De gemeente Zuidplas vraagt van haar inwoners dit tot op zekere hoogte te accepteren, bomen ontwikkelen zich nu eenmaal op natuurlijke en soms onvoorspelbare wijze. De overlast mag echter niet bovenmatig zijn. Hoofregel hierbij is dat het algemene belang van de boom of bomen vóór het individuele inwonersbelang gaat.

Enkele veelvoorkomende vormen van overlast kennen vaste richtlijnen die in de 'Richtlijn omgang met overlast' (*bijlage G*) nader worden toegelicht. Voorafgaand aan nieuwe aanplant wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met mogelijke vormen van overlast en kunnen zowel boomsoort, eindgrootte als de geambieerde status op de groeiplaats worden afgestemd. Over het huidige bomenbestand van de gemeente is bekend dat in het verleden niet altijd rekening is gehouden met toekomstige vormen van overlast. De oplossing zal dan ook veelal bestaan uit maatwerk, waarbij symptoombestrijding zal worden ingezet, mits zowel resultaat als kosten acceptabel zijn, afgestemd op de status van de boom of bomen.

Meldingen Klant Contact Centrum

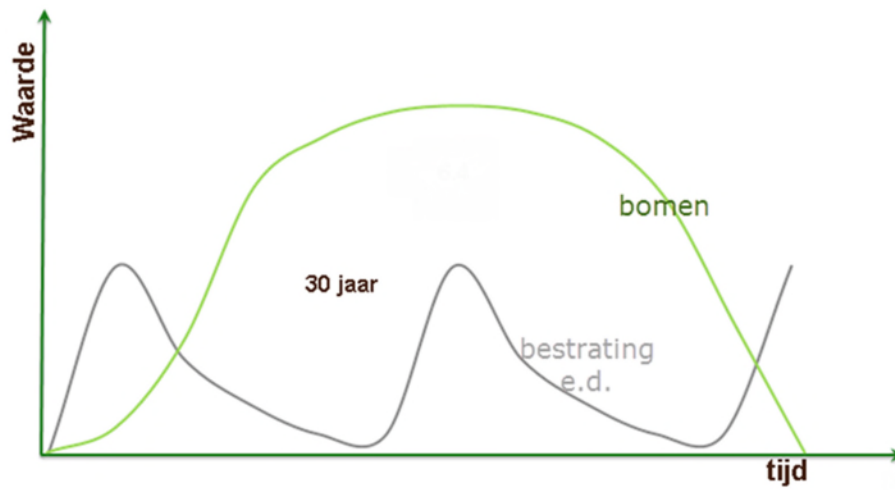
Indien sprake is van ernstige overlast kan een particulier of derde een melding doen bij het Klant Contact Centrum. Vervolgens wordt conform de geldende servicenorm van de gemeente beoordeeld of de melding moet leiden tot actie. De melder wordt hiervan op de hoogte gesteld.

6.4 INTERDISCIPLINAIR OVERLEG

Een vitaal en bovengronds goed beheerbaar bomenbestand valt of staat met de (ondergrondse) beschikbaarheid van doorwortelbare ruimte. Waar de meeste 'grijze' elementen de hoogste kwaliteit direct na aanleg hebben, geldt voor bomen dat ze bij aanplant relatief klein zijn en een bescheiden ondergrondse ruimtebehoefte vereisen. Naarmate de tijd vordert wordt de ondergrondse claim groter en stijgt ook de waarde van de boom (zie *onderstaand* schema). Het beslag dat diverse functies op de ondergrond leggen is groot: voor de vele kabels, leidingen én de riolering bestaan eigen richtlijnen en (on)mogelijkheden.

Bij de verdeling van de ondergrondse ruimte wordt de, voor de volwassen fase van de bomen, benodigde wortelruimte bepaald op basis van het Handboek Bomen in directe relatie tot de functiecategorie van de bomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de Boommonitor van het Norminstituut Bomen.

Voorafgaand aan herinrichting of projectontwikkeling vindt interdisciplinair overleg plaats over de herinrichting en realisatie van voldoende boomruimte (zie LIOR). De boombeheerder is hiervoor het eerste aanspreekpunt. Dit geldt ook voor het reguliere interdisciplinaire overleg. De richtlijn van 0,5 boom per inwoner wordt hierbij gehanteerd.

Figuur 9. Verschil verloop waarde stijging en -daling grijze elementen en bomen.

7. COMMUNICATIE INWONERS

In dit hoofdstuk worden de richtlijnen voor de externe communicatie weergegeven. De gemeente Zuidplas wil haar inwoners informeren voorafgaand aan werkzaamheden in de wijk.

7.1 INFORMATIE CYCLISCH BOMENBEHEER

Doordat het grootste gedeelte van de werkzaamheden cyclisch wordt uitgevoerd, is het mogelijk een centrale planning te communiceren.

De gemeente zal op de website een overzicht plaatsen met daarin de indeling van de wijken en de jaren waarin de cyclische werkzaamheden plaatsvinden. Voorafgaand aan de start van de boomveiligheids- en onderhoudsinventarisatie en de snoeiwerkzaamheden zal op de gemeentewebsite een bericht worden geplaatst. Informatie over eventuele hinder op straatniveau zal door de betreffende aannemer kort tevoren worden gecommuniceerd omdat planningen vaak aan verandering onderhevig zijn.

De communicatiemomenten zijn opgenomen in de jaarplanning, in het overzicht zijn deze activiteiten cursief weergegeven.

7.2 COMMUNICATIE WAARDEVOLLE BOMEN

De 'Lijst monumentale- en waardevolle bomen' in de gemeente Zuidplas (laatste versie 31 juli 2013) wordt periodiek herzien. Deze lijst omvat ook veel bomen die in particulier eigendom zijn. Wanneer nieuwe particuliere bomen worden toegevoegd aan de lijst, dient de eigenaar hiervan op de hoogte te worden gesteld door middel van een schrijven. Hierbij wordt tevens gewezen op de algemene zorgplicht en wordt de mogelijkheid geboden de bomen op kosten van de gemeente te laten inspecteren tijdens de Boomveiligheidscontrole en onderhoudsinventarisatie, volgens de planning van de deelgebieden zoals beschreven in paragraaf 5.1.

De rapportage van de inspectie dient door de boombeheerder te worden gecommuniceerd met de boomeigenaar binnen een acceptabele termijn zodat de termijn waarbinnen maatregelen getroffen dienen te worden niet wordt overschreden. Het streven hierbij is dat de rapportage conform de geldende servicenorm van de gemeente na afronding van alle inspecties wordt opgeleverd, tenzij acute maatregelen nodig zijn. Kosten voor onderhoud en beheermaatregelen zijn voor rekening van de boomeigenaar.

7.3 COMMUNICATIE OVERLASTBEPERKING

Het nemen van overlast beperkende maatregelen door de gemeente wordt tijdig en breed gecommuniceerd naar de inwoners. Zo kan een groot aantal meldingen worden voorkomen. De communicatie over bladkorven, veegploegen, bestrijding van eikenprocessierups, boomziekten, maatregelen et cetera verloopt via een nieuwsbericht op de gemeentelijke website wanneer hier actuele informatie over is, of wanneer er problemen zijn. Ook zal op de website informatie beschikbaar zijn over de richtlijn van de gemeente.

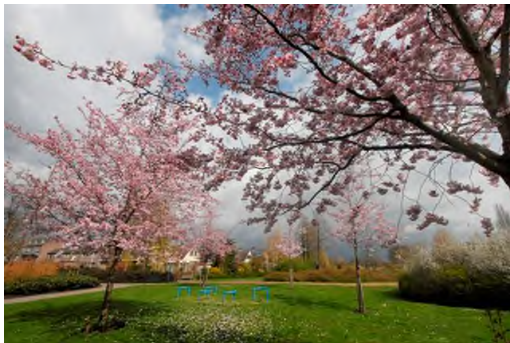
7.4 COMMUNICATIE INGREPEN

Gezien de emoties die bestaan rondom bomen en ingrepen bij bomen, wordt hierover informatie gepubliceerd via de lokale krant, de gemeentelijke website of Social Media, zoals Twitter of Facebook. Bij bijzondere of omvangrijke ingrepen of projecten dient te worden afgewogen of wellicht een informatieavond of anders een mailing ('huis-aan-huis-brief') kunnen bijdragen aan de informatievoorziening. Te denken valt aan maatregelen zoals kandelaberen en de gevolgen van een dergelijke ingreep voor het (beheer)budget, maar ook: de kenmerken van bomen die onder aantastingen lijden en de eventuele gevolgen daarvan. Naast informatie over beheeringrepen is ook het attenderen op bijzondere bomen in de gemeente Zuidplas een manier om het bomenbeheer in een positief perspectief te zetten.

7.5 INWONERSPARTICIPATIE

De focus voor inwonersparticipatie bij boomprojecten wordt gelegd op functionele bomen in de directe leefomgeving.

Waardevolle bomen kennen immers al zeer hoge beschermingscriteria, structuurbomen kennen bescherming in die zin dat structuren worden gehandhaafd en versterkt op gemeentelijk niveau. Binnen vastgelegde kaders zoals boomgroottes, kroonomvang, toepassing in verharding et cetera kunnen belanghebbenden meedenken over de gewenste boomsoorten en plantlocaties. Daarbij is het van belang dat de inwoners bomen als 'hun' bomen gaan beschouwen. Op deze wijze worden toekomstige klachten en meldingen tot een minimum beperkt.

Afhankelijk van de omvang van een project wordt de wijze van participatie ingevuld. Bij vervanging van een enkele boom kunnen omwonenden zelf contact opnemen met de gemeente via het Klant Contact Centrum.

Betreft het grootschaligere projecten, dan zal de gemeente afhankelijk van de locatie overgaan tot een inspraakavond, een schriftelijke inspraakronde of het opzetten van een (tijdelijke) klankbordwerkgroep. Wanneer een complete wijk wordt aangepakt, zal een klankbordgroep worden opgezet die (binnen kaders) zelfstandig mag opereren.

Gemeente Zuidplas biedt inwoners de mogelijkheid om stukjes gemeentegroen (plantsoenvak, boomspiegel) in de buurt zelf te beheren, binnen duidelijke kaders. Hierover worden heldere afspraken gemaakt tussen de gemeente en de betreffende bewoner(s).

De gebiedsbeheerder bekijkt regelmatig of de afspraken worden nageleefd en het groen voldoet aan de gemeentelijke richtlijnen. De kaders en richtlijnen voor particulier beheer van gemeentegroen zijn verder uitgewerkt in het Uitvoeringsplan Dorpsgroen.

Figuur 10. Participatieladder.

Bij diverse activiteiten zijn diverse niveaus van participatie gewenst:

- *Meebeslissen* bij (her)inrichting
- *Informer*en bij geplande snoeiwerkzaamheden
- Meedenken (*adviseren*) bij Groenstructuurplannen

BIJLAGEN

BIJLAGE A

Bomenbeheerplanning & taakverdeling 2017

BIJLAGE B

Begroting

BIJLAGE C

Richtlijnen en protocol ziekten en plagen

BIJLAGE D

Opnamekenmerken BVO

BIJLAGE E

Voorbeelden standaard bewonersbrieven snoei en kap

BIJLAGE F

Stroomschema aanvraag omgevingsvergunning - kappen

BIJLAGE G

Richtlijn omgang met overlast

BIJLAGE A BOMENBEHEERPLANNING & TAAKVERDELING 2017

Bomenbeheerplan 2016 - 2030

BOMENBEHEERPLAN 2016 - 2030

BIJLAGE B BEGROTING

Achtergrond

Deze bijlage geeft inzicht in de beschikbare en benodigde financiële middelen voor het bomenbeheer. Binnen de gemeente Zuidplas is sprake van een relatief goede onderhoudsstaat van de bomen. Dit is gunstig, omdat het handhaven van een goede onderhoudsstaat relatief weinig kosten met zich meebrengt.

Zoals uit *onderstaande* begroting blijkt, kan een aanzienlijk deel van het budget gereserveerd worden voor preventief beheer. Dit zorgt ervoor dat de gemeente controle heeft over de risico's in het bomenbestand.

Het benodigde budget voor bomen is beschikbaar binnen het IBOR-budget.

Financiële doorrekening bomenbeheer 2017-2021

Voor de financiële doorrekening van de kosten voor het bomenbeheer wordt onderscheid gemaakt in verschillende kostensoorten. Allereerst zijn er de kosten van het cyclisch bomenbeheer. Daarnaast zijn er de vaste, jaarlijks terugkerende kosten, zoals licenties, inboet en het bestrijden van ziekten en plagen.

Begroting bomenbeheer Zuidplas 2017-2021

Jaar	2017	2018	2019	2020	2021
Jaarlijkse kosten cyclisch bomenbeheer					
Boominspectie	€ 20.625	€ 20.625	€ 20.625	€ 20.625	€ 20.625
Veiligheids- en onderhoudsmaatregelen	€ 58.125	€ 58.125	€ 58.125	€ 58.125	€ 58.125
Voorbereiding, directie en toezicht	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Subtotaal 1	€ 93.750	€ 93.750	€ 93.750	€ 93.750	€ 93.750
Algemene jaarlijkse kosten					
Inboet en groeiplaatsinrichting (incl. nazorg met garantie)	€ 77.500	€ 77.500	€ 77.500	€ 77.500	€ 77.500
Onvoorzien	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Diverse boomtechnische onderzoeken	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Bestrijding ziekten en plagen	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500
Lidmaatschap Norminstituut Bomen	€ 5.400	€ 5.400	€ 5.750	€ 5.750	€ 5.750
Subtotaal 2	€ 101.400	€ 101.400	€ 101.750	€ 101.750	€ 101.750
Benodigd budget	€ 195.150	€ 195.150	€ 195.500	€ 195.500	€ 195.500

Uitgangspunten

Hieronder worden de uitgangspunten beschreven die aan de begroting ten grondslag liggen.

Boominspectie en cyclisch onderhoud, aantallen per jaar

Gerekend is met 7.500 bomen per jaar in een driejaarlijkse cyclus. Dit aantal is groter dan een derde van het bomenbestand. In dit aantal is namelijk ruimte opgenomen voor, bijvoorbeeld, de jaarlijks te inspecteren bomen op locaties met een verhoogde gevaarzetting en de uit de inspecties voortvloeiende maatregelen. De bedragen voor inspectie, cyclische onderhoudsmaatregelen en voorbereiding, directie en toezicht zijn begroot op respectievelijk € 2,75, € 7,75 en € 2,- per boom.

Vervanging

Voor de boomvervanging is gerekend met uitval van circa 100 bomen per jaar en herplant van circa 75 bomen. Hierbij is gerekend met een gemiddelde prijs voor rooiwerk van € 400,- per boom en een gemiddelde prijs voor groeiplaatsinrichting, plantwerk en nazorg van € 500,- per boom. Het totaal per jaar bedraagt € 77.500,-.

Overige kosten

Onder de overige kosten zijn bedragen opgenomen voor inhuur van diverse boomtechnische onderzoeken, de bestrijding van ziekten en plagen en de kosten van het lidmaatschap van Norminstituut Bomen. Daarnaast is een post van € 5.000,- opgenomen voor onvoorziene kosten.

BOMENBEHEERPLAN 2016 - 2030

BIJLAGE C1 RICHTLIJNEN ZIEKTEN EN PLAGEN

Inleiding

Binnen het gemeentelijk bomenbestand kunnen diverse boomziekten en boom-aantastingen door plagen (bijvoorbeeld insecten zoals de iepenspintkever) een bedreiging vormen voor de gezondheid van bomen. Wanneer een ziekte of plaag gesignaleerd wordt kan, door snel in te grijpen, de bedreiging van de boomgezondheid maar ook de verdere verspreiding ervan en mogelijk te veroorzaken overlast voor inwoners zoveel mogelijk worden beperkt.

Om boomgerelateerde ziekten en plagen te voorkomen is geen eenduidig beleid te formuleren. Gebleken is dat deze bedreigingen dynamisch zijn en in de loop der tijd steeds veranderen, waardoor ook de aandachtspunten veranderen. Door zorg te dragen voor een goede registratie en per ziekte of bedreiging die zich openbaart een passend actieplan te formuleren en daarnaar te handelen, kan ten minste worden voldaan aan de zorgplicht.

Met behulp van een eenduidige registratie in het beheersysteem wordt het verloop van de diverse ziekten en plagen gedurende de tijd gemonitord. Uiteindelijk dragen de verzamelde gegevens ook bij aan preventief beheer, doordat vroegtijdige monitoring en snoeiwerkzaamheden veel problemen in het eerste stadium al kunnen aanpakken en oplossen.

Door enerzijds het jaarplan voor monitoring aan te passen aan de symptoomverschijning van de diverse ziekten en plagen en anderzijds de bestrijdingsmaatregelen goed mee te laten lopen in de reguliere snoeiwerkzaamheden, verloopt het inperken van de ziekten en plagen zo efficiënt mogelijk. De budgetbegroting voor deze ziekten en plagen wordt meegenomen in de algehele begroting voor het preventieve beheer, als onderdeel van het IBOR-plan.

Via de website van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (www.nvwa.nl) is het mogelijk op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen. Dit kan op de website zelf, maar ook door een abonnement te nemen op diverse digitale nieuwsbrieven.

Risicoanalyse per ziekte of plaag

De tabel op de *volgende* pagina geeft een beschrijving van de actuele en meest relevante ziekten en plagen die voorkomen bij bomen in het openbaar groen.

Per aantasting wordt aangegeven welke boomsoorten het meest gevoelig zijn, in welke periode de aantasting actief/zichtbaar is, welke symptomen er zijn er welke maatregelen er mogelijk getroffen kunnen worden. In de sjabloon in *bijlage C2* kunnen deze onderdelen verder en specifieker worden uitgewerkt, zodat inspecteurs en boomverzorgers ermee kunnen werken.

In de tabel wordt ook per aantasting aangegeven wat het effect op de boommechanica is, wat het effect op de omgeving is (bijvoorbeeld overlast) en wat de globale snelheid is waarmee de betreffende aantasting zich ontwikkelt.

Het vermenigvuldigen van respectievelijk het boommechanica-effect of het omgevingseffect met de ontwikkelingssnelheid leidt tot een risicoprofiel op het gebied van boomveiligheid en op het gebied van omgevingsimpact. Deze risicoprofielen helpen bij het prioriteren en het op juiste wijze inplannen van monitoring en daarnaast bij het treffen van maatregelen voor de betreffende aantasting.

Een boom met een hoog risicoprofiel kan worden geclassificeerd als een zogenoemde '*risicoboom*' die regelmatig gemonitord zal moeten worden.

Een boom met een matig risicoprofiel wordt geclassificeerd als een zogenoemde '*attentieboom*'. Deze boom moet jaarlijks eenmaal worden geïnspecteerd.

Een boom met een laag risico wordt gezien als een '*boom zonder noemenswaardige afwijkingen*' en kan binnen de standaard inspectiecyclus worden gecontroleerd.

Op deze wijze kunnen gesignaleerde en in het beheersysteem geregistreerde boomaantastingen cyclisch worden gemonitord en bestreden en kan dit in uitvoeringscontracten worden opgenomen.

Naast de veiligheidsrisico's kan ook de beleidsstatus van de bomen worden meegenomen in de overweging van geschikte maatregelen. Hierbij gaat de investeringsbereidheid per statuscategorie een rol spelen bij de vraag welke vorm van ingrijpen wenselijk is.

Wanneer zich nieuwe boom gerelateerde ziekten en aantastingen voordoen die via de NVWA worden bekend gemaakt, kan de tabel verder worden aangevuld.

Een actueel voorbeeld hiervan is de elzensterfte, die zich in de omliggende landen aan het uitbreiden is. De NVWA biedt in dit geval handvatten om zelf tot een juist risicoprofiel te komen.

TABEL ZIEKTEN EN PLAGEN

Ziekte of plaag	Vatbare boomsoort(en)	Periode	Symptomen	Bestrijding	Effect boommechanica	Effect omgeving	Snelheid	Risico boommechanica	Risico omgeving
Wipgenhoutnag <i>Cossus cossus</i>	Wig Salix, Populier <i>Populus</i>	Jaar rond in boom, uitvlieg vanaf eind april	Rupsengaten laag in de stam herkenbaar aan houtpoeder en zure geur. Na zware aantasting wordt boom breukgevoelig	Preventief, schade aan stam (maatschade e.d.) voorkomen.	Groot	Klein	matig	Hoog	Laag
Watermerkiekte <i>Brenneria salicis</i>	Wig Salix	Mei - september	Bladverwelking, gevolgd door takverwelking. Aangestaste takken bij doorsnijden wettig en doorzichtig. Uiteindelijk sterft de boom af.	Bij tijdig ingrijpen kan de boom geknot worden. Elke 3 jaar herhalen.	Matig	Klein	Matig	Matig	Klein
Essentaksterfte <i>Chalara fraxinea</i>	Es, vooral gewone es <i>Fraxinus excelsior</i> en smalbladige es <i>Fraxinus angustifolia</i>	Jaar rond	Afsterven bladeren en bast, uiteindelijk afsterven takken, vooral jonge en snelle groeiers	Preventief veiligheids snoei toepassen. Gereedschap goed ontsmetten.	Groot	Klein	Hoog	Hoog	Laag
Iepenziekte <i>Ophiostoma ulmi</i>	Diverse iepen <i>Ulmus</i>	Mei - juni	Afstervingsverschijnselen, vooral in de kroon, verspreiding via iepenstamwerv	Boom roeien, daarna schillen en verbranden. Grote kans op besmetting van omringende iepen!	Groot	Laag	Hoog	Hoog	Laag
Kastanjebloedschorsziekte <i>Aesculus (hippocastanum)</i>	Paardenkastanje <i>Aesculus (hippocastanum)</i>	Jaar rond	Bloedschorsvlekken op de stam, verminderde conditie	Geen. Monitoring van de conditie, extra aandacht voor goede groeiplaats. Bij snel gereedschapen goet ontsmetten.	Matig	Laag	Matig	Matig	Laag
Massaria <i>Splanchnonema plantani</i>	Plataan <i>Platanus</i>	Jaar rond	Verkleurde bestdelen, afsterving hout (grijskleurig)	Regelmatig monitoren (minimaal 3 keer per jaar bij bekende aanwezigheid) in combinatie met veganeleien aangeplaste takken (infectiedruk omlaag brengen). Voorkomen droogtestress door watergeven in droge periodes	Groot	Klein	Hoog	Hoog	Laag
Bladvlekkenziekte plantaan <i>Gnomia platani</i>	Plataan <i>Platanus</i>	Voorjaar	Verschroepelen van jonge bladeren, vlekken op oudere bladeren. Vlieg laagje op achterkant blad. Boom herstelt het volgend jaar weer.	Afgevalen takken en bladeren in winter verwijderen (daar overwintert de schimmel, vlieglaagje kan bij mensen irritatie geven), goede groeiplaats	Klein	Matig	Matig	Laag	Matig
Zwammen	Voornamelijk loofbomen, maar ook naaldbomen!	Jaar rond, afhankelijk van soort	Vruchtlichamen op stamvoet, stam, ook richting kroon	Boom gezond houden door goede groeiplaats, maatschade e.d. voorkomen	Groot	Klein	Matig	Hoog	Laag
Bladluizen <i>Aphis spp.</i>	Diverse loofbomen, o.a. linde (<i>Tilia</i>) en in mindere mate els (<i>Alnus</i>)	Zomer	Overlast van druppelende honingdauw, daarop kan roetdauw ontstaan	Lieveheersbeestjes, minder gevoelige soorten aangroenten (<i>Tilia x europaea</i> 'Euchlora', <i>Tilia bomardina</i>)	Klein	Groot	Matig	Laag	Matig
Eikenprocessierups <i>Thaumetopoea processionea</i>	Eik (vooral zomereik) <i>Quercus robur</i>	April - augustus	Grote groepen rupsen in 'nesten' verspreid in de boom, bladkraak, overlast van brandharen	Vroeg in seizoen nesten verwijderen of behandelen met bestrijdingsmiddelen, mogelijke inzet van nematoden.	Klein	Groot	Matig	Laag	Hoog
Spinsekmotten (divers)	Diverse loofbomen, soortspecifiek	Mei - juli	Grote groepen rupsen in 'nesten' verspreid in de boom, bladkraak. Soms hele bomen en zelfs straatmeubilair ingepakt in spinseel.	Nesten wegvakken, de boom loopt daarna weer uit.	Matig	Groot	Matig	Laag	Groot

BOMENBEHEERPLAN 2016 - 2030

BIJLAGE C2 PROTOCOL ZIEKTEN EN PLAGEN

AANTASTING

Nederlandse en Latijnse soortnaam

Status in Nederland (invasief, meldplicht NWWA, gezondheidsrisico RIVM)

GASTHEER

Boomsoorten (denk ook aan heesters!)

Voorkomen van gastheer in gemeente

Vectoren (insecten, nematoden)

Verspreiding (wind, water, wortelcontact, bladafval, gereedschap)

SYMPTOMEN

Waaraan te herkennen (foto's!)

Welke jaargetijden welke symptomen

Verloop van aantasting

MONITORING

Op basis van symptomen:

In welk jaargetijde monitoren?

Monitoringsfrequentie

Welk deel van de bomen (stamvoet, op hoogte, etc.)

MAATREGELEN

Op basis van monitoring: verdeling groen – oranje – rood (uitdrukking ernst aantasting)

Op basis van status boom (waardevol- hoofdstructuur- substructuur – functioneel)

Mogelijke maatregelen:

- Gerichte snoei
- Vellen
- Opruimen bladafval
- Bestrijdingsmiddelen/methoden
- Ontsmetting gereedschap
- Water geven (bijvoorbeeld tegen droogtestress)

COMMUNICATIE

Benoemen communicatiemomenten en -middelen

Wie wordt geïnformeerd? Welke informatie wordt gegeven?

BOMENBEHEERPLAN 2016 - 2030

BIJLAGE D OPNAMEKENMERKEN BVO

Administratie (opdrachtgever)	Type veld	Verplicht?
KEY		
<i>Identificerende sleutel voor beheerpakket</i>	Numeriek	Ja
Boomnummer		
<i>Uniek administratief nummer van de boom</i>	Numeriek	Ja
Geometrie		
<i>X- en Y-coördinaten</i>	Geometrie	Ja
Boomeigenaar		
<i>Eigenaar van de boom</i>	Tekst	Nee
Boombeheerder		
<i>Beheerder van de boom</i>	Tekst	Nee
Controlefrequentie		
<i>Frequentie waarmee de boom wordt gecontroleerd</i>	Tekst	Nee
Omgevingsrisicoklasse / gevaarzetting		
Geen Beperkt Algemeen Verhoogd	Enkelvoudige keuzelijst	Nee
Plantjaar		
<i>Jaar waarin de boom is aangeplant</i>	Tekst	Nee

Administratie (boomveiligheidscontroleur)	Type veld	Verplicht?
Projectnaam		
<i>Omschrijving project c.q. opdracht</i>	Tekst	Nee
Naam		
<i>Naam boomveiligheidscontroleur</i>	Tekst	Ja
Organisatie		
<i>Organisatie boomveiligheidscontroleur</i>	Tekst	Ja
Datum		
<i>Datum boomveiligheidscontrole</i>	Datum	Ja
Boompunt op kaart		
Juist Onjuist, gecorrigeerd Onjuist, niet gecorrigeerd Toegevoegd Boom niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Nee

Boomgegevens	Type veld	Verplicht?
Boomsoort		
<i>Wetenschappelijke naam</i>	Enkelvoudige keuzelijst	Ja
<i>Nederlandse naam</i>	Enkelvoudige keuzelijst	Nee
Boomtype		
Vrij uitgroeïende boom Niet vrij uitgroeïende boom Vormboom - geknot Vormboom - gekandelaberd Vormboom - bolcultivar Vormboom - geleid Vormboom - dak Fruitboom Ecologisch beheerde boom Niet te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja
Standplaats		
Asfaltverharding Bosplantsoen Gazon Open grond Ruw gras Halfverharding Heesterbeplanting Elementenverharding Niet te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Nee
Stamdiameterklasse (cm)		
< 20 20 - 30 30 - 50 50 - 100 > 100 Niet te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Nee
Boomhoogteklasse (m)		
< 6 6 - 12 12 - 18 18 - 24 > 24 Niet te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja
Conditie		
Goed Voldoende Onvoldoende Slecht Afgestorven Niet te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja

Veiligheid	Type veld	Verplicht?
Mechanische kwaliteit kroon		
Goed Voldoende Matig Onvoldoende Slecht Nader onderzoeken Niet (volledig) te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja
Mechanische kwaliteit stam		
Goed Voldoende Matig Onvoldoende Slecht Nader onderzoeken Niet (volledig) te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja
Mechanische kwaliteit stamvoet		
Goed Voldoende Matig Onvoldoende Slecht Nader onderzoeken Niet (volledig) te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja
Veiligheidscategorie		
Risicoboom Attentieboom Boom zonder noemenswaardige afwijkingen Niet te beoordelen Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja

Veiligheid (vervolg)	Type veld	Verplicht?
Veiligheidsmaatregelen		
Vellen (boom verwijderen) Tak(ken) innemen (snoei) Tak(ken) verwijderen (snoei) Kroonreductie (snoei) Grof dood hout verwijderen (snoei) Verankering aanbrengen Verankering controleren en/of bijstellen Nader onderzoek Hercontrole Jaarlijkse inspectie Geen	Meervoudige keuzelijst	Ja
Urgentie veiligheidsmaatregelen		
Acuut Binnen 1 maand Binnen 6 maanden Binnen 12 maanden Niet van toepassing	Enkelvoudige keuzelijst	Ja

Veiligheid (vervolg)	Type veld	Verplicht?
Opmerking veiligheid		
Afgestorven boom Afstervingsverschijnselen Bacterievuur Bastnecrose (afgestorven bast) Bastwoekering Bastwoekerziekte Belemmering doorrijhoogte Berkenzwam Beschadigd bastweefsel (gestel)tak Beschadigd bastweefsel stam Beschadigd bastweefsel stamvoet Beschadigd houtweefsel (gestel)tak Beschadigd houtweefsel stam Beschadigd houtweefsel stamvoet Biefstukzwam Blikseminslag Bloedingen BVC-belemmerende klimplanten BVC-belemmerende onderbeplanting Dennenvoetzwam Dichte onderbeplanting Dikrandtonderzwam Dood hout/afgestorven tak(ken) Echte honingzwam Echte tonderzwam Echte vuurzwam Eikenprachtkever Eikenspintkever Eikhaas Essenbastkever Essentaksterfte Fluweelpootje Gebroken tak(ken) Gesteelde lakzwam Gewone oesterzwam Gewoon elfenbankje Goudvliesbundelzwam Graafschade Grondscheuren Grote populierenboktor Harslakzwam Holte (gestel)tak Holte stam Holte stamvoet Horzelvlinder Houtscheur (gestel)tak Houtscheur stam Houtscheur stamvoet Iepziekte Ingerotte snoeiwond(en) Ingevallen zone (gestel)tak Ingevallen zone stam Ingevallen zone stamvoet Kantelende kluit Kastanjabloedingsziekte	Meervoudige keuzelijst	Ja

Veiligheid (vervolg)	Type veld	Verplicht?
Opmerking veiligheid (vervolg)		
Klankafwijking (gestel)tak Klankafwijking stam Klankafwijking stamvoet Klimplanten kroon, stam en stamvoet Klimplanten stam en stamvoet Korsthoutskoolzwam Losse tak(ken) Massaria Mechanische overbelasting Meniezwammetje Niet van toepassing Onbalans lengte-/diameterverhouding tak(ken) Onbalans lengte-/diameterverhouding stam Onbekend vruchtlichaam Onbereikbare locatie Onderspoeling Opgebrachte grond Paarse korstzwam (loodglansziekte) Perenprachtkever Plakoksel kroon Plakoksel stam Plakoksel stamvoet Plakoksel (passief) Platte tonderzwam Porseleinzwam Probleem met boom-/kluitverankering Reuzenzwam Rib op (gestel)tak Rib op stam Rib op stamvoet Rotting (gestel)tak Rotting stam Rotting stamvoet Ruige weerschijnzwam Scheefstand Schubbige bundelzwam Schuurtak Sombere honingzwam Spechtengat Symptomen ent-/onderstamprobleem Torsie Verticillium (verwelkingsziekte) Vezelknik tak(ken) Vezelknik stam Vezelknik stamvoet Vorming reactiehout tak(ken) Vorming reactiehout stam Vorming reactiehout stamvoet Waslakzwam Watermerkziekte Wilgenhoutrups Zadelzwam Zonnebrand Zoutschade Zwavelzwam	Meervoudige keuzelijst	Ja

Onderhoud	Type veld	Verplicht?
Beoogde opkroonhoogte		
Bereikt Nog niet bereikt Onbereikbaar (overschrijding 1:1) Onbereikbaar (snoeiachterstand) Niet te beoordelen Niet relevant Niet van toepassing	Enkelvoudige keuzelijst	Ja
Boombeeld		
Aanvaard Regulier Achterstallig Verwaarloosd Niet te beoordelen Niet relevant Niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja
Snoeiwijze		
Begeleidingssnoei Onderhoudssnoei Specifieke snoei - scheren knippen Specifieke snoei - terugzetten intensief Specifieke snoei - terugzetten extensief Specifieke snoei - knotten Specifieke snoei - kandelaberen Specifieke snoei - innemen kroonrand Specifieke snoei - uitlichten kroonrand Specifieke snoei - fruitsnoei Niet te beoordelen Niet relevant - ecologisch beheerde boom Niet relevant - te vellen boom Niet relevant - boom niet aanwezig	Enkelvoudige keuzelijst	Ja

Onderhoud (vervolg)	Type veld	Verplicht?
Specifieke onderhoudsmaatregelen		
Aantasting bestrijden Klimplanten verwijderen Onderbeplanting snoeien Wortelsnoei Beslissen: handhaven of vellen Stobbe verwijderen Geen	Meervoudige keuzelijst	Ja
Opmerking onderhoud		
Afgestorven top Andere boomeigenaar Bestratingsopdruk (ernstig) Boom vellen t.g.v. nevenstaande boom Boomsoort ongeschikt voor huidige standplaats Kroon in verleden ingenomen Meerstammige boom Niet van toepassing Ongunstige concurrentiepositie Scheefgroei Verplante boom	Meervoudige keuzelijst	Ja

Overig	Type veld	Verplicht?
Notitie controleur		
Beknopte toelichting	Notitie	Nee

BOMENBEHEERPLAN 2016 - 2030

BIJLAGE E

VOORBEELDEN STANDAARD BEWONERSBRIEVEN SNOEI EN KAP

Behandeld door: <naam toezichthouder>

Telefoon: <telefoonnummer toezichthouder>

Betreft: snoeiwerkzaamheden bomen

Geachte heer, mevrouw,

Afgelopen <periode>, tijdens de jaarlijkse inspectie, zijn de bomen in uw wijk beoordeeld door <naam bedrijf>. Aan de hand van de bevindingen start de gemeente binnenkort in uw wijk met de noodzakelijke snoeiwerkzaamheden.

De zogenoemde 'probleemtakken' worden tijdens het snoeien verwijderd. Het gaat hier om takken die een veiligheidsrisico vormen, te laag in de kroon zitten of op de langere termijn tot problemen kunnen leiden.

Naast snoeiwerkzaamheden worden ook enkele bomen gekapt. Het gaat hier onder meer om bomen die vanuit veiligheidsoogpunt niet langer te handhaven zijn. De te kappen bomen zullen worden gemarkeerd met een stip. Het aanplanten van nieuwe bomen vindt komend najaar plaats, mogelijk met uitloop naar de winter en/of het voorjaar.

Wanneer er afzettingen rond bomen zijn geplaatst, is het belangrijk dat u afstand houdt. Niet alleen voor uw eigen veiligheid, maar ook voor de veiligheid van de bomenploeg.

Meer informatie?

Mocht u vragen hebben over de kap van de bomen, dan kunt u contact opnemen met de afdeling Ruimte, telefoon 0180 <nummer>.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Zuidplas

Behandeld door: <naam toezichthouder>

Telefoon: <telefoonnummer toezichthouder>

Betreft: kapwerkzaamheden bomen

Geachte heer, mevrouw,

Binnenkort worden in uw straat een aantal bomen gekapt. Het betreft de volgende bomen:

- <soort, aantal, plaatsaanduiding, bijv.: tegenover huisnummer ...>

Deze bomen moeten worden gekapt omdat <geef reden, bijv.: herinrichting / gevaarlijke situatie / overlast>.

Ter compensatie zullen <wel / geen> vervangende bomen worden geplant. Het betreft:

- <soort, aantal, plaatsaanduiding, bijv.: tegenover huisnummer ...>

Bomen hebben een belangrijke waarde voor de uitstraling en de leefbaarheid in de gemeente. Daarom zijn bomen die een bijzondere waarde hebben, op de bomenlijst geplaatst. Bomen die niet op deze lijst staan, mogen vergunningsvrij gekapt worden. De bomen die in uw straat gekapt worden, staan niet op de bomenlijst.

Meer informatie?

Mocht u vragen hebben over de kap van de bomen, dan kunt u contact opnemen met de afdeling Ruimte, telefoon 0180 <nummer>.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Zuidplas

BOMENBEHEERPLAN 2016 - 2030

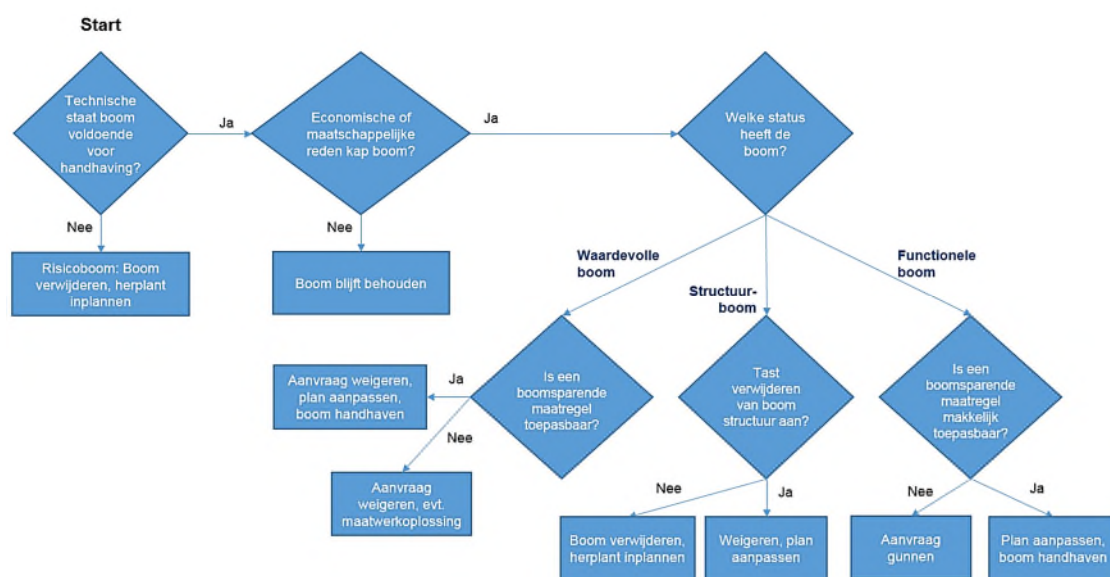
BIJLAGE F

STROOMSCHEMA AANVRAAG OMGEVINGSVERGUNNING - KAPPEN

Inleiding

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning, activiteit 'kappen', kan via meerdere routes bij de gemeente binnenkomen.

1. Een inwoner heeft het voornemen één of meerdere bomen te willen kappen;
2. de gemeente kan zelf de wens hebben één of een aantal bomen te verwijderen; of:
3. een derde partij (bijvoorbeeld planontwikkelaar, Provincie) wil één of meerdere bomen op een te ontwikkelen perceel verwijderen.

Begrippenlijst

Technische staat voldoende

De boomtechnische functionaliteit, zoals benoemd in het 'Handboek Bomen 2014', hoofdstuk 14, is voldoende.

Economische reden

Het verwijderen van de boom dient een redelijk economisch belang, dat niet op andere wijze te behalen is.

Voorbeeld: de voorgenomen bouw van woningen, waarbij verandering van het ontwerp een substantieel verlies aan ruimte en daarmee inkomsten oplevert waardoor de boom niet behouden kan worden.

Maatschappelijke reden

Het verwijderen van de boom dient een maatschappelijk belang.

Voorbeeld: de bouw van een school, een verbreding van een onoverzichtelijke weg, alle bewoners van een straat willen een boom om dringende redenen weg hebben.

(Makkelijk) toepasbare boomsparende maatregel

Maatregel waardoor de boom gespaard blijft, zonder dat daardoor de kosten ernstig oplopen of veel tijd en/of handelingen noodzakelijk zijn.

Voorbeeld: kleine aanpassingen aan ontwerp/plan, groeiplaatsaanpassingen, aanvullende beschermende richtlijnen tijdens werkzaamheden.

Aantasting boomstructuur

Er is sprake van aantasting van de boomstructuur indien de structuur binnen de zichtlijn niet meer één geheel vormt, dan wel dat de vorm van de structuur niet langer gehandhaafd is. Ook de aanwezigheid van een ernstig zieke of dode boom kan het aanzicht van de structuur aantasten, waarmee het verwijderen van die boom juist wenselijk is.

Maatwerkoplossing

In overleg met collega's, bewoners, ontwikkelaars en andere betrokkenen zorgvuldig bekijken wat de exacte wensen zijn en of er geen andere oplossing mogelijk is. Eventueel kan daarbij (met goede onderbouwing/verantwoording) worden afgeweken van de regels.

BOMENBEHEERPLAN 2016 - 2030

BIJLAGE G RICHTLIJN OMGANG MET OVERLAST

Voor enkele veel voorkomende klachten bij gemeentelijk boombeheer zijn standaardrichtlijnen opgesteld om de behandeling hiervan zo uniform mogelijk te kunnen doorvoeren. In deze bijlage zijn hiervoor diverse richtlijnen opgenomen.

Bladeren, zaden en vruchten

In de herfst - en bij enkele boomsoorten ook op andere momenten van het jaar - laten de meeste bomen hun bladeren vallen. Dit kan leiden tot ophoping van bladeren, zowel in de openbare ruimte als op particulier terrein. Bladval en de verspreiding van zaden en/of vruchten vormen voor de gemeente in het algemeen geen reden om in te grijpen. Op plekken waar ernstige overlast wordt ervaren zal in de herfstperiode meer geveegd worden dan gemiddeld. Omwonenden kunnen de bladeren kwijt in hun groene container.

Bij vervanging van bomen wordt te verwachten overlast door bladeren, zaden en/of vruchten meegewogen in de soortkeuze. Daarbij zal worden ingezet op duurzame soorten die op hun standplaats geen of acceptabele overlast veroorzaken.

Honingdauw en vogeluitwerpselen

In sommige bomen (met name lindebomen) kunnen grote aantallen luizen aanwezig zijn. Deze luizen kunnen een plakkerige substantie (honingdauw) afscheiden. Onder bomen kunnen ook uitwerpselen van vogels voor overlast zorgen. De genoemde overlast wordt met name op geparkeerde auto's als hinderlijk ervaren. Overlast door honingdauw en vogeluitwerpselen vormt voor de gemeente in het algemeen geen reden om in te grijpen. Een goede regenbui spoelt de meeste luizen weg. Bij vervanging van bomen, aan het eind van hun levensduur, wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de gevolgen van de soortkeuze.

Lichtontneming

Gemeente Zuidplas hanteert voor de bezonning van woningen de door TNO gestelde minimumnorm: "Er is sprake van voldoende daglichttoetreding wanneer er sprake is van ten minste twee mogelijke bezonningsuren per dag in de periode van 19 februari tot 21 oktober (gedurende 8 maanden) in de woonkamer." De minimumnorm voor bezonning van tuinen wordt per locatie bepaald.

Het verwijderen (of het ingrijpend snoeien) van één of meerdere bomen wordt pas overwogen indien de situatie naar oordeel van een (extern) adviseur als onacceptabel wordt beschouwd (principe van 'nee, tenzij'). Hierbij dient een natuurlijk ogende en stabiele boomvorm te worden nagestreefd. Bij deze overweging wordt de situatie bij aanvang van de bewoning meegewogen. Bij vervanging (of verwijdering) van bomen wordt eventueel te verwachten overlast door lichtontneming meegewogen in de soortkeuze en de plantlocatie.

Zonnecollectoren en -panelen

De vermindering van zonlichttoetreding op zonnepanelen is géén reden tot kap van bomen. Klachten over schaduwval op zonnepanelen worden indien technisch mogelijk – met behoud van een veilige, natuurlijke gevormde boom / indien achterstallige snoei aan de orde is – door snoeien beperkt.

De gemeente Zuidplas waardeert het wanneer bewoners op eigen initiatief voorzieningen treffen waarmee zij voor hun eigen huishouden stroom op kunnen wekken. Het levert een bijdrage aan een beter milieu. Echter ook wil de gemeente een leefbare stad kunnen blijven garanderen. Bomen zijn bij het inrichten van buurten en wijken een onlosmakelijk onderdeel van het groen. Door groei neemt de boom echter zowel bovengronds als ondergronds steeds meer ruimte in. Verzoeken tot snoei van bomen worden getoetst door een schouwer ter plaatse en een toetsing op basis van het vigerende beleidsplan bomen.

Schade door takken en wortels

Wanneer een gemeentelijke boom op minder dan 2 meter van de particuliere erfgrans staat, en aantoonbaar schade veroorzaakt met takken en/of wortels, zal de gemeente op verantwoorde wijze trachten de schadeveroorzakende boomdelen te verwijderen. Indien het verhelpen van het probleem op deze wijze niet mogelijk blijkt zal bekeken worden welke mogelijkheden er zijn. Of de boom kan worden vervangen is mede afhankelijk van de beleidsstatus van de boom. Bij vervanging van bomen wordt rekening gehouden met de minimum eisen uit het Handboek Bomen (boommonitor online) voor wat betreft groeiplaats en afstand tot obstakels. Hierdoor zal de vervangende boom minder tot geen overlast veroorzaken.

Overhangend groen van bomen

Het cyclisch boombeheer is onder meer gericht op het voldoende takvrije ruimte creëren op de plaatsen waar dat nodig is. In principe worden bomen alleen gesnoeid tijdens de geplande onderhoudsmomenten. Wanneer sprake is van een onderhoudsachterstand aan de boom (of bomen) kan de gemeente overwegen om, eerder dan gepland, tot snoei over te gaan.

Allergische reacties

Klachten omtrent hooikoorts door de aanwezigheid van bomen vormen geen reden tot het verwijderen (of snoeien) van bomen. Hooikoorts wordt veroorzaakt door stuifmeelkorrels, die zich over grote afstand kunnen verspreiden. Ingrijpen in een lokale houtopstand heeft daarom nauwelijks invloed op de klachten.

De brandharen van de eikenprocessierups veroorzaken een allergische reactie die tot ernstige klachten kan leiden. Er bestaan diverse mogelijkheden om deze overlast te bestrijden. In geval van melding of constatering van de aanwezigheid van de rupsen zal de gemeente binnen 4 weken maatregelen treffen. Het verwijderen van één of meerdere bomen vanwege de aanwezigheid van de eikenprocessierups wordt alleen in uitzonderlijke gevallen in overweging genomen.

Vervanging boomsoorten

Bij de vervanging van bomen wordt gekozen voor duurzame exemplaren, die voor zo min mogelijk klachten zorgen. In het buitengebied wordt gekozen voor van natuurlijk voorkomende soorten (afhankelijk van bodemgesteldheid), in de bebouwde kom kan gekozen worden voor uitheemse soorten. In principe worden bomen pas aan het eind van hun levensduur vervangen.

HEEFT U VRAGEN?

✉ GEMEENTE@ZUIDPLAS.NL

☎ (0180) 330 300

GEMEENTE ZUIDPLAS

POSTBUS 100

2910 AC NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL

gemeente
Zuidplas

Bomenwacht
NEDERLAND